

LOVĆEN BANKA AD, PODGORICA

**Finansijski iskazi
31. decembar 2016. godine**

i izvještaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
FINANSIJSKI ISKAZI	
Bilans uspjeha	
Bilans stanja	
Iskaz o promjenama na kapitalu	
Iskaz o tokovima gotovine	
Napomene uz finansijske iskaze	1-50

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**Akcionarima Lovćen banke a.d. Podgorica**

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Lovćen banke a.d. Podgorica (u daljem tekstu „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2016. godine, bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo Banke je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu („Službeni list Crne Gore“, br. 052/16 od 09.08.2016) i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o ovim finansijskim iskazima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o računovodstvu važećim u Crnoj Gori i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahtjeva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže materijalno značajne pogriješne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim iskazima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika postojanja materijalno značajnih pogriješnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih iskaza radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o djelotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocjenu adekvatnosti primjenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2016. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Ostala pitanja

Reviziju finansijskih iskaza sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine izvršio je drugi revizor, koji je u svom izveštaju od 18. aprila 2016. godine izrazio pozitivno mišljenje.

Podgorica, 21. april 2017. godine

Milovan Popović
Ovlašćeni revizor

LOVĆEN BANKA AD, PODGORICA

**FINANSIJSKI ISKAZI
31. DECEMBAR 2016. GODINE**

BILANS USPJEHA ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

<i>U hiljadama EUR</i>	Napomena	2016.	2015.
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.1, 5a)	5.514	2.431
Rashodi kamata i slični rashodi	3.1, 5b)	(2.052)	(957)
NETO PRIHODI OD KAMATA		3,461	1,474
Troškovi obezvrjeđenja	3.7, 6	(92)	(19)
Prihodi od naknada i provizija	3.1, 7a)	1.569	673
Rashodi od naknada i provizija	3.1, 7b)	(798)	(424)
NETO PRIHODI OD NAKNADA		771	249
Neto dobiti od kursnih razlika		138	4
Troškovi zaposlenih	8	(2.435)	(2.075)
Opšti i administrativni troškovi	9	(1.306)	(1.120)
Troškovi amortizacije	10	(325)	(255)
Ostali rashodi	11	(11)	(4)
Ostali prihodi		-	-
NETO OSTALI REZULTAT		(11)	(4)
OPERATIVNI PROFIT		201	(1.746)
Porez na dobit	3.4, 12	(2)	(14)
NETO PROFIT /(GUBITAK)		199	(1.760)

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

Podgorica, 30. mart 2017. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Lovćen banke AD, Podgorica:

Goran Knežević
Glavni izvršni direktor

Marijana Ščekić
Direktor sektora finansija i računovodstva

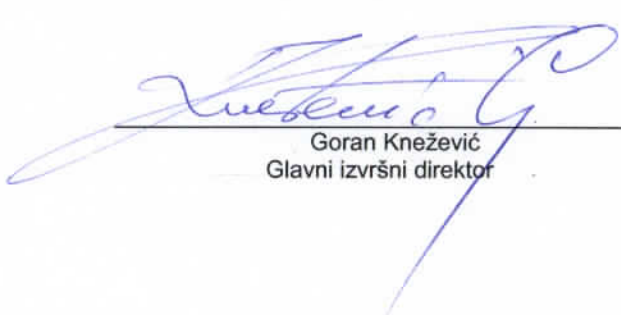
BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2016. GODINE

<i>U hiljadama EUR</i>	Napomena	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.5, 13	32.063	9.922
Kredit i potraživanja od banaka	3.5, 14	5.156	910
Kredit i potraživanja od klijenata	3.6, 15	75.947	44.880
Investicione HOV		4.008	750
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.8, 3.9, 17	1.171	1.172
Nematerijalna sredstva	3.8, 3.9, 18	395	496
Ostala finansijska potraživanja	19a)	95	102
Ostala poslovna potraživanja	19b)	44	62
UKUPNA SREDSTVA		118.879	58.294
OBAVEZE			
Depoziti banaka	20	-	-
Depoziti klijenata	20	83.939	40.725
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	21	25.992	11.557
Rezerve		2	2
Odložene poreske obaveze	12b)	21	19
Ostale obaveze	22	377	142
UKUPNE OBAVEZE		110.331	52.445
KAPITAL			
Akcijski kapital	23	10.700	8.200
Neraspoređena dobit		(2.351)	(591)
Dobitak/(gubitak)/ tekuće godine		199	(1.760)
UKUPAN KAPITAL		8.548	5.849
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		118.879	58.294
VANBILANSNA EVIDENCIJA	25	153.200	352.991

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

Podgorica, 30. mart 2017. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Lovćen banke AD, Podgorica:

Goran Knežević
Glavni izvršni direktor

Marijana Ščekić
Direktor sektora finansija i računovodstva

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

<i>U hiljadama EUR</i>	Aksijski kapital	Akumulirani gubitak	UKUPNO
Stanje na dan 01. januara 2015. godine	5.700	(591)	5.109
Uplata akcijskog kapitala	2.500	-	2.500
Gubitak tekuće godine	-	(1.760)	(1.760)
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	8.200	(2.351)	5.849
Uplata akcijskog kapitala	2.500	-	2.500
Gubitak tekuće godine	-	199	199
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	10.700	(2.152)	8.548

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

Podgorica, 30. mart 2017. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Lovćen banke AD, Podgorica:

 Goran Knežević
 Glavni izvršni direktor

 Marijana Ščekić
 Direktor sektora finansija i računovodstva

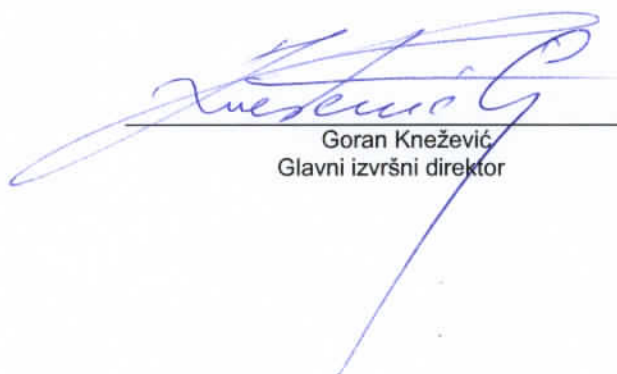
ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

<i>U hiljadama EUR</i>	2016.	2015.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	5.408	2.352
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(2.407)	(522)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	1.568	673
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(798)	(424)
Odlivi po osnovu plaćanja zaposlenim i dobavljačima	(2.926)	(3.809)
Smanjenje kredita i ostale aktive	(31.067)	(33.475)
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	43.214	30.167
	12.992	(5.038)
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	(252)	(629)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(31)	(416)
Kupovina državnih zapisa	(3.257)	(749)
	(3.540)	(1.794)
Neto odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti		
Povećanje pozajmljenih sredstava	14.435	7.529
Emisija običnih akcija	2.500	2.500
	16.935	10.029
Neto prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
	26.387	3.197
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata		
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	10.832	7.635
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	37.219	10.832
(Napomena 13 i 14)		

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

Podgorica, 30. mart 2017. godine

Odobreno od strane i potpisano u ime Lovćen banke AD, Podgorica:

Goran Knežević
Glavni izvršni direktor

Marijana Ščekić
Direktor sektora finansija i računovodstva

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Lovćen banka (u daljem tekstu: "Banka") je nastala je promjenom registrovane djelatnosti i naziva mikro finansijske institucije (MFI) Kontakt u banku koja je počela sa radom 25. avgusta 2014. godine. MFI Kontakt posluje od 25. marta 2011. godine kada je registrovana u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registarskim brojem 4-0009270/001.

MFI Kontakt je 3. decembra 2013. godine dostavila, u ime svojih osnivača, Centralnoj banci Crne Gore zahtjev za izdavanje dozvole za rad Lovćen banke AD Podgorica. Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 28. maja 2014. godine, donio je rješenje kojim izdaje dozvolu za rad Banci.

Banka je upisana u Centralni registar Privrednog suda pod brojem 4-0009270/011 dana 27. juna 2014. godine.

Banka je osnovana od strane domaćih i stranih fizičkih lica sa značajnim bankarskim i privrednim iskustvom, domaćeg privrednog društva "Zetagradska" doo Podgorica, zajedno sa njemačkim državnim fondom DEG-om (KfW grupa).

Aktivnost Banke uključuje univerzalne bankarske proizvode u skladu sa licencom od kojih su najdominantniji kreditni, depozitni i garancijske poslove, kao i poslove platnog prometa sa inostranstvom, depo poslove, usluge čuvanja u sefovima, izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata.

Sjedište Banke je u Podgorici, ulica Bulevar Džordža Vašingtona, br. 56. Na dan 31. decembra 2016. godine Banku čini Centrala sa sjedištem u Podgorici i 8 filijala. Na dan 31. decembra 2016. godine Banka ima 82 zaposlena radnika (31. decembra 2015. godine: 79 zaposlenih, a 31. decembra 2014. godine: 38 zaposlenih radnika).

Banka se 22. jula 2016. godine obratila Centralnoj banci Crne Gore zahtjevom za izdavanje mišljenja po pitanju mogućnosti uspostavljanja profesionalne funkcije predsjednika Odbora direktora u Lovćen banci. Centralna banka je: "mišljenja da takav angažman obezbjeđuje uslove za veću posvećenost predsjednika Odbora direktora ostvarivanju zakonom utvrđene upravljačke funkcije u Banci, a što može samo pozitivno uticati na unapređenje efikasnosti i kvaliteta ostvarivanja tih funkcija u bankama" (Mišljenje broj: 03-6922-2/2016 od 26. jula 2016. godine). Odbor direktora Banke je donio Odluku o sazivanju IX (devete) vanredne Skupštine akcionara Banke (br. Odluke: 02-XX/16 od 26. avgusta 2016. godine). Skupština akcionara Banke je na sjednici održanoj 07. oktobra 2016. godine donijela Odluku o izboru Predsjednika Odbora direktora na bazi profesionalnog angažovanja (Odluka br. 01-IX-v/2 od 7. oktobra 2016. godine). Dana 14.10.2016. godine Centralni registar privrednih subjekata donosi Rješenje broj: 4-0009270/024 kojim se registruje promjena podataka: Statuta od 07.10.2016. godine, profesionalnog predsjednika Odbora direktora (Aleksandra Popović) i glavnog izvršnog direktora (Goran Knežević, Rješenje Guvernera Centralne banke Crne Gore broj: 03-9465/3-2016 od 11.10.2016. godine).

Guverner Centralne banke Crne Gore dana 26.12.2016. godine donosi Rješenje br. 03-11880-5/2016 kojim se izdaje odobrenje za izbor Draška Trninića za izvršnog direktora Lovćen banke AD Podgorica. Rješenjem Centralnog registra privrednih subjekata broj: 4-0009270/026 od 12.01.2017. godine registrovane su promjene za privredni subjekat Lovćen banka AD Podgorica i to: izvršnog direktora za poslovanje sa privredom i upravljanje sredstvima (Vinko Nikić) i izvršni direktor za retail sa mrežom filijala i ekspozitura (Draško Trninić).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA**2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza**

Banka sastavlja finansijske iskaze (u daljem tekstu „finansijski iskazi“) u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG“, br. 52/16) koji zahtijeva primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski iskazi Banke pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13).

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12, i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke su izvršene na sljedećim bilansnim pozicijama:

- Ispravke vrijednosti i rezervisanja po kreditima i potraživanjima od klijenata
- Rezervisanja za kredite i potraživanja od banaka
- Ispravke vrijednosti i rezervisanja za vanbilansne stavke
- Korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme

Ostvareni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

2.3. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja (going concern), koji pretpostavlja da će Banka nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u doglednoj budućnosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata

Prihodi i rashodi po osnovu kamata se priznaju u bilansu uspjeha za sve instrumente koji nose kamatu, amortizacijom ukupnog prihoda uz primjenu razgraničenja po metodi efektivne kamatne stope.

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja amortizovane vrijednosti finansijske imovine ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje gotovinske tokove razmatrajući sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata ali ne razmatra buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika.

Prihodi i rashodi po osnovu naknada

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali po osnovu pružanja, odnosno korišćenja bankarskih usluga priznaju se u bilansu uspjeha u momentu nastanka, tj. u momentu kada je usluga pružena, odnosno dobijena.

Prihodi i rashodi od naknada koji su sastavni dio efektivne kamatne stope na finansijsku imovinu ili obaveze se razgraničavaju i priznaju kao dio efektivne kamatne stope.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija obuhvataju takođe naknade po osnovu izdavanja garancija i akreditiva od strane Banke, domaćih i međunarodnih plaćanja i transakcija u stranim valutama, posredničkih i drugih usluga Banke.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.3. Lizing**

Zakupi gdje zakupodavac zadržava značajniji dio rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi. Plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa iskazuju se na teret bilansa uspjeha na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa. Kada se operativni zakup okonča prije isteka perioda zakupa, sve isplate koje zahtijeva zakupodavac na ime kazne se priznaju kao trošak u periodu u kome se desio prestanak zakupa.

3.4. Porezi i doprinosi**Porez na dobit***Tekući porez na dobit*

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 12/02, 80/04, "Sl. list CG", br. 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13 i 55/16).

Iznos oporezive dobiti se utvrđuje usaglašavanjem rezultata objelodanjenog u bilansu uspjeha za iznose prihoda i rashoda, na način definisan poreskim propisima. Rashod poreza na dobit se obračunava primjenom proporcionalne stope od 9% na iznos oporezive dobiti (2015. godine: 9%).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjeње poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odloženi porezi koji se odnose na ponovno odmjeravanje fer vrijednosti ulaganja raspoloživih za prodaju obračunavaju se direktno na teret ili u korist kapitala i istovremeno evidentiraju u bilansu uspjeha sa razgraničenim dobitima ili gubicima.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima.

3.5. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju novčana sredstva na računima blagajne (EUR i devizne), sredstva kod Centralne banke Crne Gore i drugih banaka.

Gotovinski ekvivalenti su kratkoročna, visoko likvidna ulaganja koja se brzo pretvaraju u poznate iznose gotovine i nisu pod značajnim uticajem rizika promjena vrijednosti. Gotovinski ekvivalenti predstavljaju oročene depozite kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.6. Finansijska sredstva****3.6.1. Klasifikacija**

Banka klasifikuje svoja finansijska sredstva u sljedeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha; krediti i potraživanja; finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva koja se drže do roka dospjeća. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

(a) Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha

Ova kategorija ima dvije podkategorije: finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijsko sredstvo se klasifikuje kao sredstvo koje se drži radi trgovanja ukoliko je pribavljeno prvenstveno radi prodaje u kratkom roku ili ukoliko postoji dokaz o postojanju obrasca po kojem ono ostvaruje profit u kratkom roku ili pak po odluci rukovodstva.

Derivati se uvijek klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja, osim ako su određeni kao instrument zaštite od rizika.

(b) Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Oni nastaju kada Banka odobrava novac ili usluge direktno komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima. Krediti i potraživanja obuhvataju kredite i potraživanja od banaka i klijenata.

(c) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su ona nederivatna finansijska sredstva koja nisu klasifikovana ni u jednu od preostale tri kategorije finansijskih sredstava, odnosno nisu finansijska sredstva koja se drže do roka dospjeća, finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha, ili zajmovi. Ulaganja raspoloživa za prodaju su sredstva za koja postoji namjera da se drže neodređeno vrijeme, a koja se mogu prodati u slučaju potrebe za obezbjeđenjem likvidnosti, odnosno u slučaju promjene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili cijene kapitala. Pomenuti finansijski instrumenti obuhvataju ulaganja u kapital i dužničke hartije od vrijednosti.

(d) Finansijska sredstva koja se drže do roka dospjeća

Finansijska sredstva koja se drže do roka dospjeća su finansijski instrumenti sa fiksnim ili utvrdivim rokom plaćanja za koje Banka kod nabavljanja nedvosmisleno iskazuje namjeru i sposobnost da će ih posjedovati do njihovog dospjeća.

3.6.2. Priznavanje i mjerenje

Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove, osim u slučaju finansijskih sredstava koja se iskazuju po fer vrijednosti, a čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha se nakon inicijalnog priznavanja, iskazuju po fer vrijednosti. Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, iskazuju se u periodu u kome su nastali.

Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju iskazuju se u okviru kapitala na račun rezervi kapitala, sve dok finansijsko sredstvo ne bude iskknjiženo odnosno obezvrijeđeno, kada se kumulativni dobici ili gubici prethodno iskazani u kapitalu priznaju u bilansu uspjeha.

Kredit i plasmani se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove. Oni se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, dobijenoj primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Amortizovana vrijednost je izračunata uzimanjem u obzir svih troškova izdavanja i svih diskonta ili premija prilikom poravnanja. Gubici koji proizilaze iz obezvrijeđenja priznati su u bilansu uspjeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.6. Finansijska sredstva (Nastavak)****3.6.2. Priznavanje i mjerenje (Nastavak)**

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju naknadno se vrednuje po fer vrijednosti. Nerealizovani dobiti i gubici priznaju se direktno na kapitalu, kao revalorizacije rezerve. Ukoliko je investicija ustupljena, kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat na kapitalu, priznaje se u bilansu uspjeha. Kamata koja je zarađena u periodu držanja finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju prikazana je kao kamatni prihod korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Dividende koje su zarađene u periodu držanja finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju, priznate su u bilansu uspjeha onda kada je pravo na plaćanje uspostavljeno. Gubici koji proizilaze iz ispravke vrijednosti takve investicije priznati su u bilansu uspjeha i prestaju da se priznaju u revalorizacionim rezervama.

Finansijska sredstva koja se drže do dospelja su nederivatna finansijska sredstva kotirana na aktivnom tržištu sa fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim rokovima dospelja, koje Banka namjerava i ima mogućnosti da drži do dospelja. Nakon inicijalnog vrednovanja, finansijska sredstva koja se drže do dospelja vrednuju se naknadno po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope, umanjeno za ispravku vrijednosti. Amortizovani trošak izračunava se uzimanjem u obzir sve diskonte i premije pri akviziciji i naknade koje su sastavni dio efektivne kamatne stope. Gubici koji proizilaze iz ispravke vrijednosti takvih investicija priznati su u bilansu uspjeha.

3.6.3. Prestanak priznavanja

Priznavanje finansijskog sredstva prestaje po isteku prava na novčani priliv od finansijskog sredstva, odnosno kada Banka prenese sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvima.

Priznavanje finansijske obaveze prestaje kada je obaveza ispunjena tj. kada je dug isplaćen, storniran ili istekao.

Ako su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa, Banka je dužna da to potraživanje otpiše i da ga, u visini dugovanog iznosa, vodi u internoj evidenciji do okončanja postupka naplate.

3.7. Rezervisanja i obezvrijeđenje vrijednosti nenaplativih potraživanja***Obračun obezvređenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke***

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG”, br. 22/12, 55/12 i 57/13) utvrđeni su: elementi upravljanja kreditnim rizikom, minimalni kriterijumi i način klasifikacije stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku i način utvrđivanja rezervacija za pokriće potencijalnih gubitaka koji proizilaze iz izloženosti Banke kreditnom riziku.

U skladu sa navedenom Odlukom, Banka je dužna da za bilansne i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, najmanje jednom kvartalno, vrši procjenu obezvređenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke), kao i da te stavke klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu, u skladu sa pomenutom Odlukom. Takođe, Banka je dužna da utvrdi metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama u skladu sa MRS 39.

Za svrhe obračuna ispravki vrijednosti kreditnih potraživanja, Banka je propisala Proceduru za utvrđivanje ispravki vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama.

Procedurom za uvrđivanje ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama definišu se postupci koji se primjenjuju pri inicijalnom procjenjivanju i priznavanju kredita i potraživanja, kao i pri naknadnom vrednovanju, postupci koji se primjenjuju pri procjenjivanju i priznavanju rezervisanja po potencijalnim obavezama, kao i nadležnosti i odgovornosti u tom procesu.

Procedurom se bliže definišu:

- kriterijumi za identifikaciju potraživanja za koja se procjena iznosa obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama vrši na pojedinačnoj osnovi;
- postupci za procjenu iznosa obezvređenja bilansne aktive i/ili vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, kao i nadležnosti i odgovornosti u tom procesu;
- metode i tehnike koje se koriste za procjenu na pojedinačnoj i grupnoj osnovi;
- kriterijumi razvrstavanja potraživanja u grupe potraživanja sa sličnim karakteristikama za potrebe procjene na grupnoj osnovi.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.7. Rezervisanja i obezvređenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (Nastavak)*****Obračun obezvređenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke (Nastavak)***

Pored navedenog, Procedura obezbjeđuje da:

- sve analize, procjene i ostali postupci u procesu procjene iznosa obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama budu precizno objašnjeni i dokumentovani;
- procjena iznosa obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama bude zasnovana na tačnim i ažurnim podacima;
- uzima u obzir sve značajne unutrašnje i spoljne faktore koji mogu uticati na naplativost potraživanja.

Banka vrši pregled potraživanja i drugih plasmana u cilju procjene ispravke vrijednosti i rezervisanja na mjesečnom nivou. Informacije koje mogu ukazati na gubitke po osnovu potraživanja i plasmana uključuju: neredovnost i kašnjenje u izmirivanju obaveza, tržišne i ekonomske uslove na lokalnom nivou koji uslovljavaju kašnjenja u izmirivanju obaveza i sl. Procjene rukovodstva o obezvređenju potraživanja i drugih plasmana putem procjene budućih tokova gotovine se baziraju na stvarnim gubicima iz prošlosti, koji su realizovani na finansijskim sredstvima sa sličnim rizikom i sličnim uzrocima obezvređenja. Metodologija i pretpostavke od kojih se polazi pri definisanju iznosa i perioda priliva gotovine po osnovu plasmana su predmet redovne provjere u cilju svođenja na minimum razlike između procijenjenih gubitaka i stvarnih gubitaka.

Pri obračunu iznosa obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki, Banka uzima u obzir i novčane tokove po osnovu sredstava obezbjeđenja potraživanja. Procedurom za upravljanje kolateralima definisane su vrste sredstva obezbjeđenja, način utvrđivanja njihove vrijednosti, kao i očekivani period u kome će se unovčiti.

Obezvređenje kredita koje umanjuje vrijednost kredita, evidentira se na računu ispravki vrijednosti u okviru bilansa stanja i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspjeha.

U cilju obezbjeđenja razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja gubitaka, Banka identifikuje potraživanja za koja će se obračun ispravke vrijednosti bilansne aktive sprovesti:

Na pojedinačnoj osnovi (individualna procjena):

- koja ne pripadaju grupi malih potraživanja (MZK-materijalno značajni krediti), ako procijeni da postoji objektivni dokaz obezvređenja,
- po kojima je dužnik banka ili neka druga finansijska institucija,
- kao i za plasmane u hartije od vrijednosti koje se ne kotiraju na zvaničnom tržištu (berzi) i hartije od vrijednosti koje se čuvaju do dospijeca, bez obzira na materijalnu značajnost.

Na grupnoj osnovi:

- koja pripadaju grupi malih potraživanja (MMZK),
- koja ne pripadaju grupi malih potraživanja (MZK) ako se procijeni da nije došlo do porasta kreditnog rizika,
- kod kojih obračunom na pojedinačnoj osnovi nije utvrđen iznos ispravke vrijednosti bilansne aktive,
- po osnovu provizija iz platnog prometa i drugih potraživanja koja nemaju elemente za svođenje na sadašnju vrijednost (diskontovanje).

Grupu malih potraživanja čine potraživanja od onih dužnika čiji iznos ukupnih potraživanja (prije umanjenja za iznos ispravki vrijednosti bilansne aktive) na dan obračuna nije veći od EUR 50.000.

Procjene pojedinačnog obezvređenja kredita i potraživanja moraju biti zasnovane na dokazivim i razumnim pretpostavkama, uz kontinuiranu primjenu utvrđenih pravila na osnovu utvrđene Procedure za obračun gubitaka na sistematičan način, primjenom realnog rasuđivanja i konzistentno tokom vremena.

Banka ustanovljava individualnu ispravku vrijednosti za plasmane za koje je identifikovano obezvređivanje, odnosno ako:

- postoje objektivni dokazi obezvređivanja koji su rezultat jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja bilansnih potraživanja;
- objektivni podaci ukazuju da postoji mjerljivo smanjenje budućih tokova gotovine bilansnog potraživanja ili grupe potraživanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.7. Rezervisanja i obezvređenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (Nastavak)*****Obračun obezvređenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke (Nastavak)***

Kada postoje objektivni dokazi o postojanju obezvređenja kredita, tada se iznos obezvređenja procjenjuje na osnovu budućih očekivanih događaja kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti kredita i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova po kreditu. Sadašnja vrijednost kredita se utvrđuje diskontovanjem očekivanih priliva po kreditu primjenom efektivne kamatne stope konkretnog kredita.

Izuzetno, ako je za određeno potraživanje rok u kome se očekuju buduću novčani tokovi kraći od godinu dana - iznos obezvređenja bilansne aktive Banka može da utvrdi kao razliku između knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i očekivanih budućih novčanih tokova po tom potraživanju.

Iznosi očekivanih priliva po kreditu procjenjuju se na osnovu dokaza o planiranim novčanim tokovima dužnika (primarni izvori). Procjena broja dana kašnjenja naplate određenog potraživanja od dužnika utvrđuje se sagledavanjem svih relevantnih dokaza o vremenu realizacije planiranih novčanih tokova dužnika, kao i iskustvenih podataka o kašnjenju u plaćanju tog dužnika.

U obračun očekivanih budućih novčanih tokova po osnovu kredita ulaze i sredstva od realizacije kolaterala (sekundarni izvori), ukoliko se procijeni da ne postoje objektivni dokazi da kredit može da bude namiren iz očekivanih budućih tokova iz redovnog poslovanja i da će realno biti namiren iz sredstava obezbjeđenja. U zavisnosti od vrste sredstava obezbjeđenja, iznos i očekivano vrijeme naplate definisano je Procedurom za upravljanje kolateralima.

U određenim slučajevima kada za to postoje objektivni dokazi, ukupna sadašnja vrijednost kredita predstavlja zbir sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova po kreditu (primarni izvor) i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova po kolateralu (sekundarni izvor).

Procedura za obezvređenje bilansne aktive podrazumijeva:

- Grupisanje kredita i potraživanja u bonitetne grupe prema sličnim karakteristikama u pogledu kreditnog rizika
- Procjena obezvređenja na grupnoj osnovi
- Definisane procenata obezvređenja na osnovu migracija kategorija rizičnosti
- Naplata potraživanja
- Utvrđivanje osnovice za obezvređenje kredita i potraživanja
- Obračun obezvređenja (ispravki vrijednosti) kredita i potraživanja.

Prva faza grupisanja kredita se zasniva na njihovim sličnim karakteristikama u pogledu kreditnog rizika prema kriterijumima definisanim Internim sistemom rejtinga u okviru Procedure za interni rejting i to na sledeći način:

- Prva (I) bonitetna grupa obuhvata podgrupe rizika AAA, AA, A, A- i A- - iz Internog sistema rejtinga;
- Druga (II) bonitetna grupa obuhvata podgrupe rizika BBB, BB, B, B- i B- - iz Internog sistema rejtinga;
- Treća (III) bonitetna grupa obuhvata podgrupe rizika C1, C2 i C3 iz Internog sistema rejtinga;
- Četvrta (IV) bonitetna grupa obuhvata grupu rizika D iz Internog sistema rejtinga;
- Peta (V) bonitetna grupa obuhvata grupu rizika E iz Internog sistema rejtinga.

U slučaju postojanja više partija kredita datih jednom klijentu u prvoj fazi grupisanja se svi krediti dati jednom klijentu svrstavaju u jednu bonitetnu grupu, osim potraživanja sa sumnjivim i spornim pravnim osnovom koja se svrstavaju u petu bonitetnu grupu.

Naknadno se u slučaju potrebe, pojedine partije kredita istog klijenta mogu svrstati u susjedne bonitetne grupe sa nižim stepenom kreditnog rizika (s tim da te razlike ne mogu biti značajnije).

Postupak formiranja bonitetnih grupa, vrši se nakon segmentacije portfolia fizičkih lica i poljoprivrednika na MZK i MMZK, prema grupama sličnog nivoa kreditnog rizika po blagovremenosti u izmirivanju obaveza prema Banci u grupe od I do V, i to:

- Prva (I) bonitetna grupa obuhvata podgrupe rizika do 30 dana docnje;
- Druga (II) bonitetna grupa obuhvata podgrupe rizika od 31 do 90 dana docnje;
- Treća (III) bonitetna grupa obuhvata podgrupe rizika od 91 do 270 dana docnje;
- Četvrta (IV) bonitetna grupa obuhvata podgrupe rizika od 271 do 365 dana docnje;
- Peta (V) bonitetna grupa obuhvata podgrupu rizika preko 365 dana docnje.

Potraživanja sa sumnjivim i spornim pravnim osnovom, kao i potraživanja koja su utužena, svrstavaju se u petu bonitetnu grupu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.7. Rezervisanja i obezvređenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (Nastavak)****Obračun obezvređenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke (Nastavak)****Procjena obezvređenja na grupnoj osnovi**

Procjenjivanje obezvređenja bez obzira na materijalnu značajnost, utvrđuje se za svaku bonitetnu grupu posebno, na grupnoj osnovi, osim za klijente koji su pojedinačno obezvrijeđeni.

Procjena obezvređenja bilansne aktive na grupnoj osnovi vrši se za sva potraživanja kod kojih se ova obezvređenja ne mogu direktno povezati s tim potraživanjima, ali za koje se na osnovu iskustva može procijeniti da postoje u kreditnom portfoliju.

Procjena obezvređenja bilansne aktive na grupnoj osnovi predstavlja zajedničku procjenu budućih novčanih tokova pojedinačne grupe potraživanja na osnovu podataka o gubicima iz ranijih perioda za potraživanja s karakteristikama kreditnog rizika sličnim onima u toj grupi, a u skladu sa Procedurom za utvrđivanje ispravki vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama.

Vjerovatnoća nastanka statusa neizmirivanja obaveza dužnika (PD) se dobija na osnovu migracionih matrica, kao procenat po svakoj bonitetnoj grupi, koji pokazuje koliki je iznos angažovanja klijenata početkom perioda bio u određenoj bonitetnoj grupi van defaulta, a na kraju perioda završio u kategoriji defaulta, pri čemu se kategorija defaulta definiše kao kategorija rizika 4 i 5, odnosno plasmani sa docnjom preko 270 dana. U našem slučaju to je procenat migracija po svakoj kategoriji van defaulta (A, B, C) u kategoriju defaulta (kategorija D i E).

PD = Iznos defaulta / ukupna izloženost

Cijeneći specifičnosti u poslovanju sa klijentima, posebno se utvrđuju migracije za portfolio pravnih lica, portfolio stanovništva, banaka i portfolio preduzetnika:

- za pravna lica, mikro klijente, banke i preduzetnike prema kriterijumima internog sistema rejtinga,
- fizička lica prema kriterijumu docnje po vrstama proizvoda.

Migracije kategorija rizika se utvrđuju za period od godinu dana, svakog kvartala, a primjenjuju se u toku kvartala, osim za 31. decembar kada se primjenjuju godišnje migracije za tu poslovnu godinu.

Ako se prilikom izračunavanja migracija kategorija rizika dobiju procenti koji nemaju kontinuitet po nivou rizika (na primjer: procenat migracija 2. grupe je veći od procenta migracija 3. grupe i sl.), onda se veći procenat primjenjuje na nižu grupu internog rejtinga (na primer: procenat migracija 2. grupe se primjenjuje na 3. grupu i sl.).

Procenti dobijeni na osnovu vjerovatnoće nastanka statusa neizmirivanja obaveza (migracione matrice), koriguju se za procenat naplate potraživanja IV i V bonitetne grupe, na osnovu kojih se dobija korigovani procenat migracija, odnosno grupni procenat obezvređenja.

Kod osnovice za obračun obezvređenja kredita i potraživanja neophodno je utvrditi njenu bilansnu izloženost (knjigovodstvena vrijednost) koja je pokrivena kolateralom i onu koja nije pokrivena kolateralom. Na osnovu pribavljenih sredstava obezbjeđenja, za svaku partiju kredita utvrđuje se neto osnovica koja se izračunava tako što se ukupna knjigovodstvena vrijednost umanjiti za iznos sredstva obezbjeđenja korigovanih kolateralnim faktorom.

Za svaku vrstu kolaterala primjenjuje se odgovarajući kolateralni faktor u skladu sa Procedurom za upravljanje kolateralima i predstavlja stopu maksimalnog vrednovanja materijalne vrijednosti instrumenta obezbeđenja.

Za izračunavanje neto osnovice u obzir se uzimaju sljedeća sredstva obezbjeđenja: gotovinski depoziti, hipoteke/fiducije, ručne zaloge, zaloge na hartije od vrednosti, zaloge na robnom zapisu, garancije, u skladu sa Procedurom za upravljanje kolateralima kojim se bliže definiše postupak vrednovanja kolaterala.

Ako se procijeni da sredstvo obezbjeđenja nije utrživo ili mu je značajno umanjena tržišna vrijednost, sredstvo obezbjeđenja se može isključiti iz obračuna obezvređenja kredita i potraživanja, ili se njegova vrijednost može umanjiti ispod vrijednosti korigovane kolateralnim faktorom.

Korigovana vrijednost kolaterala predstavlja vrijednost kolaterala dobijenu primjenom kolateralnog faktora na procijenjenu tržišnu vrijednost kolaterala (dobija se kao proizvod tržišne vrijednosti kolaterala i kolateralnog faktora).

Iznos obezvređenja bilansne aktive izračunava se tako što se utvrđeni procenat obezvređenja primijeni na neto osnovicu za obračun obezvređenja bilansne aktive, po svakom pojedinačnom plasmanu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.7. Rezervisanja i obezvređenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (Nastavak)****Obračun obezvređenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke (Nastavak)****Procjena obezvređenja na grupnoj osnovi (Nastavak)**

Obezvređenje bilansne aktive vrši se mjesečno na osnovu migracija kategorija rizičnosti za period od godinu dana, korigovanih za naplatu potraživanja V bonitetne grupe, koji se utvrđuju svakog kvartala tokom poslovne godine, a u slučaju znatno promijenjenih okolnosti koji utiču na buduću naplatu kredita, i češće.

U slučaju saznanja o znatno promijenjenim okolnostima koji utiču na buduću naplatu određenog kredita, procjenjivanje i priznavanje gubitka odgovarajućih MZK se vrši u toku mjeseca kada je promjena identifikovana.

Na osnovu poznatih i izračunatih parametara za utvrđivanje gubitaka na kreditima, u prethodnom kvartalu, mjesečno se automatski vrše korekcije ispravki vrijednosti kredita do momenta utvrđivanja novih parametara na kraju tekućeg kvartala.

Na dan 31. decembra 2016. godine, ispravka vrijednosti kredita iznosila je EUR 125 hiljada. Od navedenog iznosa ispravka vrijednosti za individualno ocijenjene klijente je EUR 12 hilj., dok je ispravka vrijednosti za klijente koji su na grupnoj ocjeni EUR 133 hilj.

Obračun rezervacija za potencijalne gubitke

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13), krediti i druga aktiva izložena riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije:

- kategorija A (dobra aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene;
- kategorija B (aktiva sa posebnom napomenom) – sa podgrupama B1 i B2, u koje se klasifikuju stavke za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali koje zahtijevaju posebnu pažnju, jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate;
- kategorija C (substandardna aktiva) – sa podgrupama C1 i C2 za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu;
- kategorija D (sumnjiva aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost zajmoprimca, vrijednost i mogućnost realizacije sredstava obezbjeđenja, malo vjerovatna;
- kategorija E (gubitak) – u koju se klasifikuju stavke koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Na osnovu klasifikacije stavki bilansne aktive i vanbilansne stavke, na mjesečnom nivou, Banka obračunava rezervacije za potencijalne gubitke, primjenom procenata iz sljedeće tabele:

Kategorija rizika	Na dan 31. decembra 2016. godine		Na dan 31. decembra 2015. godine	
	% Rezervisanja	Dani kašnjenja	% rezervisanja	Dani kašnjenja
A	-	<30	-	<30
B1	2	31-60	2	31-60
B2	7	61-90	7	61-90
C1	20	91-150	20	91-150
C2	40	151-270	40	151-270
D	70	271-365	70	271-365
E	100	>365	100	>365

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.7. Rezervisanja i obezvređenje vrijednosti nenaplativih potraživanja (Nastavak)*****Obračun obezvređenja finansijskih sredstava i rezervisanja za vanbilansne stavke (Nastavak)*****Procjena obezvređenja na grupnoj osnovi (Nastavak)**

Banka je razvila sistem klasifikacije stavki aktive kojim je, u okviru pojedinih klasifikacionih grupa, pored podgrupa definisanih regulativom CBCG utvrdila i određene podgrupe unutar samih podgrupa. Ukupno ima 15 podgrupa kojima se dodjeljuju odgovarajući procenti rezervacija i na bazi njih se inicijalno utvrđuju rezervacije.

Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa gore navedenom tabelom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki finansijskih sredstava primjenom MRS 39.

Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbitnu stavku od sopstvenih sredstava Banke

Pozitivna razlika između obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, predstavlja potrebne rezerve za procijenjene gubitke.

Banka je dužna da pri usvajanju godišnjeg računa, iz ostvarene dobiti u tekućoj godini ili neraspoređene dobiti iz prethodnih godina, prenese na račun rezervi za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu iznos koji odgovara potrebnoj rezervi za procijenjene gubitke.

U slučaju da Banka ne može da izdvoji na teret dobiti potrebne rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu u punom iznosu, nedostajući iznos tih rezervi se evidentira na računu nedostajućih rezervi za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu.

3.8. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja***Nekretnine, postrojenja i oprema***

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Nabavna vrijednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu.

Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost sredstava, s ciljem da se u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Obračun amortizacije počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

	<u>Stopa u %</u>
Nekretnine	3,3
Kompjuterska oprema	20,0
Namještaj i druga oprema	15,0
Klimatizacioni sistem	10,0
Vozila	15,0

Period amortizacije počinje onda kada su sredstva raspoloživa za upotrebu. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru 'ostalih prihoda/(rashoda)'. Nije bilo promjena korisnog vijeka trajanja nekretnina, postrojenja i opreme u odnosu na prethodnu godinu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja (Nastavak)***Nematerijalna ulaganja*

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti. Nematerijalna ulaganja predstavljaju softver. Amortizacija se priznaje u bilansu uspjeha proporcionalnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka.

	<u>Stopa u %</u>
Nematerijalna ulaganja	20,0-30,0

Nije bilo promjena korisnog vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja u odnosu na prethodnu godinu.

3.9. Ispravka vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrijednosti po kojima je prikazana nematerijalna i materijalna imovina Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrijeđeno, nadoknativ iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrijeđenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrijednosti.

Gubitak po osnovu obezvrijeđenja vrijednosti imovine priznaje se kao rashod tekućeg perioda i iskazuje se u okviru ostalih rashoda. Ako naknadno dođe do situacije da gubitak zbog obezvrijeđenja priznat u ranijim godinama ne postoji ili se smanjio, vrijednost sredstva se povećava do revidirane procjene o njegovoj naknadivoj vrijednosti, ali tako da povećana vrijednost po kojoj se sredstvo vodi ne bude veća od vrijednosti po kojoj bi se sredstvo vodilo da nije bio u prethodnim godinama priznat utvrđeni gubitak zbog obezvrijeđivanja sredstava.

3.10. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima važeću zakonsku ili izvedenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, kada je u većoj mjeri vjerovatno da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv sredstava i kada se iznos obaveza može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka potrebnih za izmirenje obaveza.

Rezervisanja se revidiraju na datum svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ukoliko više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji generišu ekonomske koristi biti potreban za izmirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

3.11. Naknade zaposlenima**Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih**

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina ili drugih dugoročnih naknada zaposlenima

U skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom, Banka je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini 3 minimalne neto zarade. Pravo na navedenu naknadu je obično uslovljeno preostaloj dobi zaposlenog u radu do penzionisanja i/ili završetku minimalnog perioda rada. Očekivani troškovi tih naknada su nastali u periodu od zapošljavanja. Banka vrši rezervisanje na bazi procijenjene sadašnje vrijednosti sredstava izdvojenih za otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjenih uslova. Rezervisanja za otpremnine se obračunavaju primjenom metode projektovanja po jedinici prava, diskontovanjem procijenjenih budućih odliva. Aktuarski dobici i gubici se priznaju u periodu u kojem su nastali u ostalom ukupnom rezultatu.

U ovim finansijskim iskazima nisu izvršena rezervisanja po osnovu navedenih beneficija zaposlenih. Po procjeni rukovodstva Banke nema materijalno značajnih efekata po tom osnovu na finansijske iskaze u cjelini, imajući u vidu starosnu strukturu i broj zaposlenih, takođe nije bilo fluktuacija zaposlenih i drugih promjena.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.12. Finansijske obaveze**

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za nastale troškove transakcije. Finansijske obaveze se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti primjenom metode efektivne kamatne stope. Razlika između ostvarenog priliva (umanjenog za troškove transakcije) i vrijednosti otplata, priznaje se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.13. Finansijske garancije

U redovnom poslovanju, Banka daje finansijske garancije, koje se sastoje od garancija, činidbenih garancija i mjenica. Finansijske garancije početno se priznaju u finansijskim iskazima po fer vrijednosti, sa ugovorenom naknadom. Naknadno vrednovanje obaveze Banke, po svakoj garanciji vrši se po većoj od amortizovane naknade i najbolje procjene troška potrebnog za izmirenje obaveze koja može nastati kao rezultat date garancije.

Svako povećanje obaveze po osnovu finansijskih garancija se prenosi u bilans uspjeha. Primiljena naknada je priznata u bilansu uspjeha po pravolinijskoj metodi, tokom čitavog vijeka trajanja garancije.

3.14. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtjeva korišćenje različitih tehnika vrednovanja. Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument. Po procjeni rukovodstva Banke, knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza objelodanjenih u finansijskim iskazima aproksimira fer vrijednost na dan bilansa.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI**4.1. Upravljanje rizicima**

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima o čemu se mjesečno izvještava Odboru direktora. Pored toga, praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima je u nadležnosti Komiteta za upravljanje kreditnim rizikom i Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

4.2. Kreditni rizik

Banka je izložena kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme. Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan bilansa stanja. Značajne promjene u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine osnov kreditnog portfolija Banke, mogle bi dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan bilansa stanja. Stoga rukovodstvo Banke oprezno upravlja izloženošću kreditnom riziku.

Centralna banka Crne Gore je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13), koja se primjenjuje od 1. januara 2013. godine, i koja podrazumijeva primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja prilikom vrednovanja i iskazivanja stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki. Shodno navedenoj Odluci, Banka je utvrdila metodologiju za procjenu obezvrijeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Banka metodologiju dosljedno primjenjuje, preispituje najmanje jednom godišnje i po potrebi prilagođava rezultatima preispitivanja. Banka takođe prilagođava i pretpostavke na kojima je metodologija zasnovana.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE**4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)****4.2. Kreditni rizik (Nastavak)**

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou Banke, odnosno održavanje prihvatljivog kreditnog portfolija. Ublažavanje kreditnog rizika se sprovodi kroz ugovaranje adekvatnih sredstava obezbjeđenja potraživanja.

4.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Za upravljanje kreditnim rizikom banka je usvojila sljedeća akta:

- Politika upravljanja kreditnim rizikom
- Procedura za upravljanje kreditnim rizikom privrednih subjekata
- Procedura za upravljanje kreditnim rizikom retail-a
- Procedura za klasifikaciju
- Procedura za utvrđivanje ispravki vrijednosti i rezervisanja za vanbilansne stavke
- Procedura za upravljanje kolateralima
- Procedura o vrstama i tehnikama za ublažavanje kreditnog rizika
- Procedura za mikrofinansiranje
- Procedura za upravljanje opcionim rizikom.

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispuni sve ugovorene obaveze prema Banci. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su stalne kontrole.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze po osnovu kamate i glavnice.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispuni svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi – koji predstavljaju pisanu izjavu o obavezi Banke preuzetog u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlašćenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima, su obezbijeđeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MRS 39

Na dan bilansa stanja Banka procjenjuje da li postoji bilo kakav objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava, u skladu sa zahtjevima MRS 39.

Ukoliko Banka procijeni da se desio događaj koji negativno utiče na očekivane novčane tokove, izloženost se reklasifikuje iz zdravih u loše kredite/izloženosti. Banka je dužna da najmanje tromjesečno procjenjuje kvalitet aktive, utvrđuje da li postoji objektivni dokaz o obezvrjeđenju stavki bilansne aktive odnosno vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MRS 39 (Nastavak)

Smatra se da postoji objektivni dokaz o obezvređenju ako:

- finansijsko stanje dužnika koje ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju (smanjenje rejtinga dužnika),
- neispunjavanje ugovornih obaveza, učestalo kašnjenje u otplati kamata/glavnice i drugih ugovorenih odredbi (dokazi o propustima ili kašnjenju u plaćanju),
- informacija o blokadi računa dužnika,
- ustupci koje Banka pruža dužniku usljed ekonomskih i pravnih razloga (dokazi o odobrenom odlaganju naplate, restrukturiranju potraživanja i drugi odobreni ustupci usljed finansijskih teškoća u poslovanju dužnika),
- značajne poteškoće u poslovanju dužnika (dokazi o bankrotstvu, likvidaciji, stečaju, finansijskoj reorganizaciji dužnika, šteti koju je dužnik pretrpio usljed dejstva više sile, gubitku licence, promjeni menadžmenta i dr.),
- unutrašnji i spoljni faktori koji mogu uticati na naplativost potraživanja (dokazi o nepovoljnim promjenama uslova poslovanja u nekim privrednim granama koji se odražavaju na platežnu sposobnost dužnika, kao i privredne grane, dokazi o makroekonomskim kretanjima: pad tražnje, pad cijena, deficit budžeta, poslovanje u uslovima krize ili recesije i sl.),
- lokalni ekonomski faktori koji uzrokuju probleme u naplati.

Ukoliko postoje objektivni dokazi za umanjenje vrijednosti izloženosti vrši se testiranje, i u slučaju potrebe, računovodstveno priznavanje ispravke vrijednosti bilansne aktive odnosno vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Cilj je da se finansijska sredstva u bilansima Banke prikažu po fer vrijednosti i da se prikaže očekivani gubitak zbog djelimičnog ili potpunog nedostatka naplate potraživanja. Obezvređenje ili gubitak po lošoj izloženosti postoji odmah kada se ustanovi da nije moguće naplatiti cjelokupno potraživanje.

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Sljedeća tabela prikazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku bilansnih i vanbilansnih pozicija:

	31.dec.16	<i>U hiljadama EUR</i> 31.dec.15
Bilansne stavke		
Kreditni i potraživanja od banaka	5.156	910
Kreditni i potraživanja od klijenata	75.947	44.880
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2.601	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	1.407	750
	85.111	46.540
Vanbilansne stavke		
Finansijske garancije	2.398	1.995
Činidbene garancije	3.873	1.461
Nepovučene kreditne linije	2.047	1.305
	8.318	4.761
Maksimalna izloženost kreditnom riziku	93.429	51.301

Upravljanje kreditnim rizikom ostvaruje sektor za upravljanje rizicima u skladu sa usvojenom Strategijom upravljanja rizicima, politikom upravljanja kreditnim rizikom, procedurom upravljanja kreditnim rizikom, procedurom za utvrđivanje ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama, procedurom upravljanja kolateralima te drugim aktima kojima je regulisano upravljanje kreditnim rizikom. Kreditnim rizikom se upravlja kroz jasno propisane procedure identifikacije, mjerenja, kontrole i monitoringa kreditnog rizika. Za mjerenje kreditnog rizika se koristi analiza bonitetnosti, razvijeni alat za utvrđivanje rejtinga dužnika, klasifikacija u skladu sa regulatornim zahtjevima te ispravke vrijednosti u skladu sa međunarodnim računovodstvenim i standardima finansijskog izvještavanja. Sektor upravljanja rizicima daje mišljenje na kreditne prijedloge, verifikuje klasifikaciju izloženosti i ocjenu na bazi internog rejtinga, verifikuje ispravke vrijednosti te daje mišljenja na kvalitet predloženog kolaterala. Sektor upravljanja rizicima minimalno jednom mjesečno, za protekli mjesec odnosno kvartal, izvještava Odbor direktora o svim relevantnim pokazateljima koji se odnose na upravljanje kreditnim rizikom na nivou izloženosti i na nivou portfolija.

Izloženost kreditnom riziku se djelimično kontroliše pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica. Pored toga, sva fizička lica su u obavezi da svoju mjesečnu zaradu primaju preko tekućeg računa kod Banke, u cilju smanjenja kreditnog rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE
4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)
4.2. Kreditni rizik (Nastavak)
4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti i
- polise osiguranja.

4.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana

Kvalitet finansijskih sredstava izloženih kreditnom riziku prikazan je kako slijedi:

	Neobezvri- jeđeni nedospjeli	Neobezvri- jeđeni dospjeli	Pojedinačno procijenjeni	Grupno procijenjeni	Ukupno bruto	U hiljadama EUR	
						Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno neto
Stambeni krediti	-	-	-	6.977	6.977	2	6.975
Potrošački krediti	-	-	33	18.478	18.519	23	18.488
Mikrokrediti	-	-	-	2.309	2.309	32	2.277
Minusi po tekućim računima	-	-	-	304	300	-	304
Kreditne kartice	48	6	-	132	186	-	186
Kreditni dati srednjim i malim privatnim preduzećima	45.903	575	18	47	46.540	57	46.487
Kreditni dati državnim preduzećima	1.381	35	-	-	1.416	-	1.416
Kreditni i potraživanja od banaka	5.156	-	-	-	5.156	-	5.156
Vanbilansna aktiva	8.317	-	-	-	8.318	-	8.317
31. decembar 2016. godine	60.806	616	52	28.247	89.720	114	89.607
Stambeni krediti	2.832	3	-	-	2.835	-	2.835
Potrošački krediti	11.104	19	-	1	11.124	1	11.123
Mikrokrediti	2.409	42	-	20	2.471	20	2.451
Minusi po tekućim računima	231	-	-	-	231	-	231
Kreditne kartice	70	-	-	-	70	-	70
Kreditni dati srednjim i malim privatnim preduzećima	26.352	175	36	-	26.563	4	26.559
Kreditni dati državnim preduzećima	1.611	-	-	-	1.611	-	1.611
Kreditni i potraživanja od banaka	910	-	-	-	910	-	910
Vanbilansna aktiva	4.761	-	-	-	4.761	-	4.761
31. decembar 2015. godine	50.280	239	36	21	50.576	25	50.551

Neobezvrijeđena nedospjela finansijska sredstva uključuju plasmane kod kojih ne postoji kašnjenje u plaćanju, na dan 31. decembra 2016. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

4.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

a) Dospjeli ali pojedinačno neobezvrijeđeni krediti i plasmani

	<i>U hiljadama EUR</i>							Ukupno
	Do 30 dana kašnjenja	Od 31 do 60 dana kašnjenja	Od 61 do 90 dana kašnjenja	Od 91 do 180 dana kašnjenja	Od 181 do 365 dana kašnjenja	Od 1 do 5 godina kašnjenja	Preko 5 godina kašnjenja	
Dospjeli dio u kašnjenju								
Stambeni krediti	3	-	-	-	-	-	-	3
Potrošački krediti	40	4	8	3	3	1	-	59
Minusi po tekućim računima	22	-	-	-	-	-	-	22
Mikrokrediti	38	7	6	14	4	9	-	78
Kreditne kartice	15	2	-	-	-	-	-	17
Kreditni dati srednjim i malim privatnim preduzećima	493	70	10	35	-	15	-	624
Kreditni dati državnim preduzećima	35	-	-	-	-	-	-	35
31. decembar 2016. godine	646	84	25	52	6	25	-	838
31. decembar 2015. godine	191	30	3	6	6	3	-	239
Ukupno stanje duga u kašnjenju								
Stambeni krediti	6.977	-	-	-	-	-	-	6.977
Potrošački krediti	18.207	125	109	37	41	1	-	18.519
Minusi po tekućim računima	300	-	-	-	-	-	-	300
Mikrokrediti	2.083	89	63	57	6	10	-	2.309
Kreditne kartice	164	23	-	-	-	-	-	186
Kreditni dati srednjim i malim privatnim preduzećima	46.067	394	10	50	-	19	-	46.540
Kreditni dati državnim preduzećima	1.416	-	-	-	-	-	-	1.416
31. decembar 2016. godine	75.214	630	182	144	47	30	-	76.247

b) Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja do visine plasmana obezbijeđenih tim sredstvima

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Novčani depozit	4.045	808
Zaloga	4.615	2.781
Hipoteke	47.533	29.028
Ukupno	56.193	31.809

Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, porodične stambene zgrade, poslovni objekti, poslovni prostori i zemljište zavisno od lokacije i njegove buduće namjene.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.2. Kreditni rizik (Nastavak)****4.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)****c) Restruktuirani krediti i plasmani**

Banka zajmoprimcu restruktuirala kredit ako, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti, omogućiti:

- a. produženje roka otplate za glavnice ili kamatu,
- b. smanji kamatnu stopu na odobreni kredit,
- c. smanji iznos duga, glavnice ili kamate ili
- d. napravi druge slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju zajmoprimca.

U slučaju potrebe za restrukturiranjem kredita Banka vrši finansijsku analizu zajmoprimca i procjenjuje mogućnosti zajmoprimca, nakon restrukturiranja kredita, da ostvari novčane tokove koji će biti dovoljni za otplatu glavnice i kamate kredita. Banka na kraju 2016. godine ima EUR 997 hiljade restrukturiranih kredita (2015: EUR 242 hiljade).

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	Crna Gora	Srbija	Bosna i Herceg.	Make- donija	Evropska Unija	U hiljadama EUR	
						SAD	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	10	-	-	-	5.070	76	5.156
Kredit i potraživanja od klijenata	74.456	29	8	-	1.354	100	75.947
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2.601	-	-	-	-	-	2.601
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	1.704	-	-	-	-	-	1.704
Vanbilansna aktiva	8.318	-	-	-	-	-	8.318
31. decembar 2016. godine	87.089	29	8	-	6424	176	93.726
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	837	73	910
Kredit i potraživanja od klijenata	44.857	20	2	1	-	-	44.880
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	750	-	-	-	-	-	750
Vanbilansna aktiva	4.761	-	-	-	-	-	4.761
31. decembar 2015. godine	50.368	20	2	1	837	73	51.301

Banka mjeri izloženost riziku zemlje za sve zemlje u kojima se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika banke. Izloženost Banke riziku zemlje mjeri se na osnovu pojedinačnog plasmana, određenog aktom, koji podrazumijeva kontrolu rejtinga zemlje dužnika, vodeći računa o političkim, ekonomskim i socijalnim prilikama u zemlji dužnika.

Rangiranje zemalja dužnika služi Banci za utvrđivanje potrebnog kapitala za rizik zemlje i za limitiranje izloženosti banke prema pojedinim zemljama dužnika, grupama zemalja ili regionima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

4.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku, prikazana je u sljedećoj tabeli:

	<i>U hiljadama EUR</i>									
	Finansije	Transport saobraćaj i telekomunikacije	Usluge, turizam i ugostiteljstvo	Trgovina	Građevinarstvo	Administracija	Trgovina nekretninama	Ostalo	Fizička lica	Ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	5.156	-	-	-	-	-	-	-	-	5.156
Kreditni i potraživanja od klijenata	29	3.462	8.497	14.262	8.730	124	62	12.602	28.179	75.947
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2.601	-	-	-	-	-	-	-	-	2.601
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	1.704	-	-	-	-	-	-	-	-	1.704
Vanbilansna aktiva	126	753	191	1.383	3.948	-	-	1.336	581	8.318
31. decembar 2016. godine	9.616	4.215	8.688	15.645	12.678	124	62	13.938	28.760	93.726
Kreditni i potraživanja od banaka	910	-	-	-	-	-	-	-	-	910
Kreditni i potraživanja od klijenata	5	1.382	5.724	8.830	4.829	980	46	6.442	16.642	44.880
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	750	-	-	-	-	-	-	-	-	750
Vanbilansna aktiva	30	181	561	1304	1481	-	-	700	504	4.761
31. decembar 2015. godine	945	1.563	6.285	10.134	6.310	980	46	7.142	17.146	51,301

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.2. Kreditni rizik (Nastavak)

4.2.5. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	Nepovučene kreditne linije	Garancije	U hiljadama EUR
			Ukupno
Do 1 godine	2.047	1.725	3.772
Od 1 do 5 godina	-	4.546	4.546
31. decembar 2016. godine	2.047	6.271	8.318
31. decembar 2015. godine	1.305	3.456	4.761

4.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa i promjene kursa valute. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore. Banka je usvojila Politiku za upravljanje valutnim rizikom, Politiku za upravljanje kamatnim rizikom i Proceduru za upravljanje tržišnim rizicima.

4.3.1. Devizni rizik

Upravljanje deviznim rizikom je definisano Strategijom upravljanja rizicima i Politikom upravljanja valutnim rizikom. U ovim aktima je definisan način na koji banka identifikuje, mjeri, kontroluje i ublažava te nadzire devizni rizik. Mjerenje deviznog rizika se vrši primjenom GAP analize za devizni rizik, dok je kontrola uspostavljena kroz sistem limitiranja dugih, kratkih i neto pozicija pojedinačno po valutama i agregatno posmatrano. Na dnevnoj osnovi sektor likvidnosti izvještava sektor upravljanja rizicima o iznosu i karakteru valutnih pozicija. Sektor upravljanja rizicima na mjesečnoj osnovi izvještava Odbor direktora o svim bitnim aspektima upravljanja deviznim rizikom.

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.3. Tržišni rizik (Nastavak)

4.3.1. Devizni rizik (Nastavak)

Izloženost riziku od promjena kursa valuta prikazana je u sljedećoj tabeli:

	RSD	USD	GBP	CHF	U hiljadama EUR	
					Ostalo	Ukupno
Devizna sredstva	-	4.294	41	166	-	4.501
Obaveze u devizama	-	(3.909)	-	(22)	-	(3.931)
Neto otvorena pozicija:						
- 31. decembra 2016. godine	-	385	41	144	-	570
- 31. decembra 2015. godine	-	240	-21	99	-	318
% osnovnog kapitala:						
- 31. decembra 2016. godine	-	5,00%	1,00%	2,00%	-	-
- 31. decembra 2015. godine	-	4,79%	-0,42%	1,97%	-	-
Agregatna otvorena pozicija:						
- 31. decembra 2016. godine	570					
- 31. decembra 2015. godine	318					
% osnovnog kapitala:						
- 31. decembra 2016. godine	7,78%					
- 31. decembra 2015. godine	6,34%					

Upravljanje izloženosti deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	Ukupno	Iznos u stranoj valuti	U hiljadama EUR Promjena kursa	
			10%	-10%
Sredstva				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	32.063	846	85	(85)
Kredit i potraživanja od banaka	5.156	3.654	365	(365)
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2.601	-	-	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	1.704	-	-	-
Ukupno sredstva	41.524	4.500	450	(450)
Obaveze				
Depoziti klijenata i banaka	83.939	3.931	393	(393)
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	25.993	-	-	-
Ukupno obaveze	109.932	3.931	393	(393)
Neto izloženost deviznom riziku:				
- 31. decembar 2016. godine			57	(57)
- 31. decembar 2015. godine			31	(31)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.3. Tržišni rizik (Nastavak)****4.3.1. Devizni rizik (Nastavak)**

Na dan 31. decembar 2016. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni, promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 57 hiljada (31. decembar 2015. godine: EUR 31 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2016. godine:

	<i>U hiljadama EUR</i>		
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	2.167	29.896	32.063
Kredit i potraživanja od banaka	76	5.080	5.156
Kredit i potraživanja od klijenata	75.947	-	75.947
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2.601	-	2.601
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	1.704	-	1.704
Ukupna sredstva	82.495	34.976	117.471
OBAVEZE			
Depoziti klijenata i banaka	65.932	18.007	83.939
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	25.993	-	25.993
Ukupno obaveze	91.925	18.007	109.932
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2016. godine	(13.735)	16.969	3.234
- 31. decembar 2015. godine	1.839	1.591	3.430

U toku procesa upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa, Banka vrši analizu osjetljivosti promjena potraživanja i obaveza sa varijabilnim kamatnim stopama. U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR u rasponu od +0,4% p.p. do -0,4% p.p.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.3. Tržišni rizik (Nastavak)

4.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

	<i>U hiljadama EUR</i>		
	Neto efekat kao rezultat promjene kamatnih stopa		
	2016.	+0,4 b.p. EUR KS	-0,4 b.p. EUR KS
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	32.063	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	5.156	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	75.947	-	-
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2.601	-	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	1.704	-	-
	117.471	-	-
Obaveze			
Depoziti klijenata	83.939	-	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	25.993	14	-14
	109.932	14	-14
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa: - 31. decembar 2016. godine		14	-14

Pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni, povećanjem, odnosno smanjenjem varijabilne kamatne stope za potraživanja i obaveze u EUR za 0.4 p.p., dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila, za iznos od EUR 14 hiljada (2015: EUR 14 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni varijabilnih kamatnih stopa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke ugovoren sa fiksnom kamatnom stopom.

4.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospelja i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospelja i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospelja sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospelju obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospelja ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka je upravljala rizikom likvidnosti u skladu sa usvojenom Strategijom upravljanja rizicima, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i Procedurom upravljanja rizikom likvidnosti. U ovim dokumentima su razrađene sve faze upravljanja rizikom likvidnosti: identifikacija, mjerenje, kontrola i monitoring rizika likvidnosti. Za mjerenje rizika likvidnosti Banka koristi GAP analizu i stresno testiranje. Na osnovu Procedure upravljanja rizikom razvijene su metodologije za utvrđivanje razlike između stvarne i ugovorene ročnosti depozita na osnovu kojih Banka razvrstava depozite po viđenju u pojedine vremenske razrede. Praćenje rizika likvidnosti je razvijeno na dnevnoj osnovi kroz set izvještaja koje generiše sektor likvidnosti, a koje verifikuje sektor upravljanja rizicima. Pored dnevnog praćenja, rizik likvidnosti se prati na desetodnevnoj i mjesečnoj osnovi kroz sistem izvještavanja supervizora i Odbora direktora. Projekcije likvidnosti se naknadno testiraju na dnevnoj i mjesečnoj osnovi.

Banka je izložena dnevnim zahtjevima za povlačenjem sredstava od strane komitenata, koji utiču na raspoloživa novčana sredstava sa tekućih računa i depozita. Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstva da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospjelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti.

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po preostalom ugovorenom roku dospijeća sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	<i>U hiljadama EUR</i>						Ukupno
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	32.063	-	-	-	-	-	32.063
Kredit i potraživanja od banaka	5.156	-	-	-	-	-	5.156
Kredit i potraživanja od klijenata	359	284	903	5.984	31.616	36.801	75.947
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća	604	803					1.407
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2.601		-	-	-	-	2.601
Ukupno	40.783	1.087	903	5.984	31.616	36.801	117.174
Finansijske obaveze							
Depoziti klijenata i banaka	27.550	7.358	7.401	19.362	21.123	350	83.144
Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata	1.096	200	856	2.997	17.365	3.431	25.945
Ostale finansijske obaveze	443	-	-	-	795	-	1.238
Ukupno	29.089	7.558	8.257	22.359	39.283	3.781	110.327
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2016. godine	11.694	(6.471)	(7.354)	(16.375)	(7.667)	33.020	6.847
- 31. decembra 2015. godine	(1.802)	1.604	(1.104)	(2.053)	565	6.970	4.180
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2016. godine	11.694	5.223	(2.131)	(18.506)	(26.173)	6.847	
- 31. decembra 2015. godine	(1.802)	(198)	(1.302)	(3.355)	(2.790)	4.180	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2016. godine	10,60%	4,73%	-1,93%	-16,77%	-23,72%	6,20%	
- 31. decembra 2015. godine	-3,45%	-0,38%	-2,49%	-6,42%	-5,34%	8,00%	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po očekivanom roku dospijeća sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	<i>U hiljadama EUR</i>						
	<u>Do mjesec dana</u>	<u>Od 1 do 3 mjeseca</u>	<u>Od 3 do 6 mjeseci</u>	<u>Od 6 do 12 mjeseci</u>	<u>Od 1 do 5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	32.063	-	-	-	-	-	32.063
Kredit i potraživanja od banaka	5.156	-	-	-	-	-	5.156
Kredit i potraživanja od klijenata	359	284	903	5.984	31.616	36.801	75.947
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća	604	803	-	-	-	-	1.407
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2.601	-	-	-	-	-	2.601
Ukupno	40.783	1.087	903	5.984	31.616	36.801	117.174
Finansijske obaveze							
Depoziti klijenata i banaka	4.932	10.626	10.595	23.000	23.224	10.767	83.144
Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata	1096	200	856	2.997	17.365	3.431	25.945
Ostale finansijske obaveze	443	-	-	-	795	-	1.238
Ukupno	6.471	10.826	11.451	25.997	41.384	14.198	110.327
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2016. godine	34.312	(9.739)	(10.548)	(20.013)	(9.768)	22.603	6.847
- 31. decembra 2015. godine	7.026	(194)	(2.466)	(3.252)	(135)	3.201	4.180
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2016. godine	34.312	24.573	14.025	(5.988)	(15.756)	6.847	
- 31. decembra 2015. Godine	7.026	6.832	4.366	1.114	979	4.180	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2016. godine	31,10%	22,27%	12,71%	5,43%	14,28%	6,21%	
- 31. decembra 2015. godine	13,44%	13,07%	8,35%	2,13%	1,87%	8,00%	

Kako je na osnovu Procedure upravljanja rizikom Banka razvila metodologiju za utvrđivanje razlike između stvarne i ugovorene ročnosti depozita, depoziti po viđenju su razvrstani u pojedine vremenske razrede, pa se ugovoreni rok dospijeća razlikuje od očekivanog kako je navedeno u tabeli gore. Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Struktura finansijskih sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2016. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospijeća sredstava i obaveza od mjesec dana do pet godina. Banka tokom 2016. godine nije imala probleme sa održavanjem likvidnosti. Racio likvidnosti na dan 31. decembra 2016. godine bio je 4,38%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza**

Na dan 31. decembra 2016. godine i 31. decembra 2015. godine Banka nema finansijskih sredstava inicijalno klasifikovanih po fer vrijednosti.

	Knjigovodstvena vrijednost		U hiljadama EUR Fer vrijednost	
	2016.	2015.	2016.	2015.
	Finansijska sredstva			
Kredit i potraživanja od banaka	5.156	910	5.156	910
Kredit i potraživanja od klijenata	75.947	44.880	75.947	44.880
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	1.407	750	1.407	750
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2.601	-	2.601	-
Finansijske obaveze				
Depoziti klijenata	83.939	40.725	83.939	40.725
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	25.993	11.557	25.993	11.557
Ostale obaveze	377	142	377	142

Pravična vrijednost je vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

4.5.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti*Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti*

MSFI 13 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi odlikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala. Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u nivo 1.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti). Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u nivo 2.
- Nivo 3 – unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci). Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u nivo 3.

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti, Banka uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Procijenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti, data je u narednoj tabeli:

31. decembar 2016. godine	<i>U hiljadama EUR</i>				
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	32.063	-	32.063	32.063
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	5.156	5.156	5.156
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	75.947	75.947	75.947
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	2.601	-	2.601	2.601
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	1.407	-	1.407	1.407
Ukupna sredstva	-	36.071	81.103	117.174	117.174
Depoziti banaka	-	-	-	-	-
Depoziti klijenata	-	-	83.939	83.939	83.939
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	25.993	25.993	25.993
Ukupne obaveze	-	-	109.932	109.932	109.932

31. decembar 2015. godine	<i>U hiljadama EUR</i>				
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	9.922	-	9.922	9.922
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	910	910	910
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	44.880	44.880	44.880
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	750	-	750	750
Ukupna sredstva	-	10.672	45.790	56.462	56.462
Depoziti klijenata	-	-	40.725	40.725	40.725
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	11.557	11.557	11.557
Ukupne obaveze	-	-	52.282	52.282	52.282

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)****4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (Nastavak)**

Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti obračunata je samo za potrebe objelodanjivanja, bez efekata na pozicije bilansa stanja ili bilansa uspjeha. Dodatno, s obzirom na to da nema aktivnog trgovanja ovim instrumentima, određivanje njihove fer vrijednosti zahtijeva korišćenje procjena rukovodstva u značajnoj mjeri.

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjerenja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrdiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke, koji su prema tome klasifikovani u nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene fer tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti i klasifikovani su kao nivo 2 i nivo 3, primijenjene su sljedeće pretpostavke:

a) Krediti i potraživanja od banaka

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate.

Pravična vrijednost plasmana i prekonoćnih depozita je približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan bilansa stanja.

b) Krediti i potraživanja od klijenata

U cilju utvrđivanja pravične vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima.

Rukovodstvo Banke smatra da kamatne stope Banke ne odstupaju značajno od preovlađujućih tržišnih kamatnih stopa u bankarskom sektoru Crne Gore, te shodno tome pravična vrijednost kredita klijentima obračunata kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontovanih primjenom važećih tržišnih stopa, odnosno prosječnih ponderisanih kamatnih stopa za bankarski sektor, ne odstupa značajno od iskazanih knjigovodstvenih vrijednosti kredita na dan bilansa stanja.

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (Nastavak)

c) Depoziti i obaveze po kreditima

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospijeca kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena pravična vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Procijenjena fer vrijednost kamatonosnih depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospijeca preko godinu dana, bez navedene tržišne cijene bazira se na diskontovanom toku gotovine primjenom važeće kamatne stope na nove obaveze sa sličnim preostalim dospeljem. Prema mišljenju rukovodstva kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava pravičnu vrijednost navedenih finansijskih instrumenata.

Za pravičnu vrijednost obaveza po kreditima sa varijabilnom kamatnom stopom pretpostavka je da aproksimira knjigovodstvenoj vrijednosti ovih obaveza na dan izvještavanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**4.6. Upravljanje kapitalom**

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora,
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, br. 60/08, 41/09 i 55/12). Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od: osnovnog kapitala (uplaćeni akcijski kapital, neraspoređena dobit iz prethodnih godina, umanjena za gubitak iz tekuće godine) umanjenog za nematerijalna ulaganja, pozitivnu razliku između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti jednak ili veći od:

- a) minimalnog novčanog dijela osnovnog kapitala u iznosu od EUR 5 miliona, kao što propisuje Zakon o bankama,
- b) ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala, izražen koeficijentom solventnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2016. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u finansijskim iskazima iznosi 12,86%.

5. PRIHODI I RASHODI KAMATA I SLIČNI PRIHODI I RASHODI**a) Prihodi od kamata i slični prihodi**

	2016	U hiljadama EUR 2015
Kreditni:		
-privrednim društvima u državnom vlasništvu	130	37
- privrednim društvima u privatnom vlasništvu	2.909	1.344
- preduzetnicima	51	6
- fizičkim licima	2.397	1.046
	5.487	2.433
Hartije od vrijednosti:		
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	8	
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	27	1
	35	1
<i>Troškovi obezvrjeđenja po kamatnim potraživanjima</i>	<i>(8)</i>	<i>(3)</i>
	5.514	2.431

b) Rashodi kamata i slični rashodi

	2016	U hiljadama EUR 2015
Depoziti:		
- privrednim društvima	262	131
- fizičkim licima	1.120	477
	1.382	608
Kreditni i ostale pozajmice	670	349
	2.052	957

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

6. TROŠKOVI OBEZVRIJEĐENJA

	2016	U hiljadama EUR 2015
Promjena obezvrjeđenja po osnovu:		
- Kredita	92	19
- ostala aktiva	-	-
	92	19

Promjene na računima ispravke vrijednosti

	Kreditni (Napomena 15)	Kamate (napomena 15)	Ostala aktiva
Stanje na dan 1. januara 2016. godine	22	3	-
Ispravke vrijednosti i rezervisanja u toku godine	92	8	
Ukidanje ispravke vrijednosti	-	-	-
-Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	114	11	-

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

a) Prihodi od naknada i provizija

	2016	U hiljadama EUR 2015
Naknade po kreditima	491	231
Naknade po vanbilansnim poslovima	119	47
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking	351	197
Naknade za usluge plaćanja prema inostranstvu	374	120
Naknade za kartično poslovanje	175	35
Naknada za upite u kreditni biro	16	14
Ostale naknade i provizije	43	29
	1.569	673

b) Rashodi od naknada i provizija

	2016	U hiljadama EUR 2015
Naknade Centralnoj banci	143	92
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	66	49
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	244	115
Naknade za elektronsko bankarstvo	79	36
Naknade za kartično poslovanje	226	112
Naknade na kreditne linije	36	17
Ostale naknade	4	3
	798	424

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	2016	<i>U hiljadama EUR</i> 2015
Neto zarade	1.289	1.059
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	922	818
Naknade članovima Odbora za reviziju (neto)	7	
Ostale neto naknade zaposlenima	39	39
Ugovori o djelu (bruto)	11	20
Naknade članovima Odbora direktora (bruto)	138	106
Putni troškovi i dnevnice	23	24
Obuka zaposlenih	6	9
	2.435	2.075

Mjesečna naknada profesionalnom Predsjedniku Odbora direktora Banke iznosi EUR 7.000 a Ugovor zaključen sa Bankom važi do isteka ili prestanka mandata shodno Rješenju Centralne banke Crne Gore broj 0101-4014/58-3 od 28.5.2014. godine i Odluke Skupštine akcionara broj 01-IX-v/2 od 7.10.2016. godine.

9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	2016	<i>U hiljadama EUR</i> 2015
Troškovi zakupa	416	326
Troškovi eksternih kontrola	116	147
Troškovi obezbjeđenja	213	124
Reklamiranje i marketing	115	115
Troškovi licenci i održavanja softvera	136	94
Konsultantske usluge	1	88
Ostale stručne naknade	38	41
Troškovi električne energije, goriva i komunalnih usluga	30	30
Kancelarijski materijal	24	27
Troškovi komunikacionih mreža	30	21
Održavanje kompjutera i opreme	41	17
Telefon	19	16
Članski doprinos udruženju banaka	16	16
Osiguranje	22	10
Troškovi plastike i personalizacije kartica	10	10
Troškovi reprezentacije	10	6
Čišćenje	18	6
Razni troškovi	51	26
	1.306	1.120

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	2016	<i>U hiljadama EUR</i> 2015
Nekretnine i oprema (napomena 17)	194	152
Nematerijalnih ulaganja (napomena 18)	131	103
	325	255

11. OSTALI RASHODI

		<i>U hiljadama EUR</i>
Rashodovanje softvera	-	-
Rashodovanje opreme	-	-
Ostali rashodi	11	4
	11	4

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

12. POREZ NA PRIHOD

a) Komponente poreza na dobit

	2016	<i>U hiljadama EUR</i> 2015
Obračunati odloženi porez	2	14
	2	14
	2016	<i>U hiljadama EUR</i> 2015
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	201	(1.746)
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 9%	18	(157)
Efeki različitog tretmana stalnih sredstava za poreske svrhe	2	14
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha	2	14
Efektivna poreska stopa	0,99%	-0,80%

Poreska stopa korišćena za 2016. godinu i 2015. godinu iznosi 9% i primjenjuje se na oporezivu dobit pravnih lica u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

b) Odloženi porez

	Poresko sredstvo	Poreska obaveza	<i>U hiljadama EUR</i> Neto sredstvo/ (obaveza)
Stanje na 31/12/2013	11	(3)	8
Obračunata obaveza po osnovu privremene razlike između knjigovodstvene i poreske vrijednosti nekretnina, opreme i nematerijalnih sredstava	-	(13)	(13)
Stanje na 31/12/2014	11	(16)	(5)
Obračunata obaveza po osnovu privremene razlike između knjigovodstvene i poreske vrijednosti nekretnina, opreme i nematerijalnih sredstava	-	(14)	(14)
Stanje na 31/12/2015	11	(30)	(19)
Obračunata obaveza po osnovu privremene razlike između knjigovodstvene i poreske vrijednosti nekretnina, opreme i nematerijalnih sredstava	-	(2)	(2)
Stanje na 31/12/2016	11	(32)	(21)

Priznata odložena poreska sredstva nastala su po osnovu poreskog gubitka iz 2012. godine u iznosu EUR 129 hiljada, i mogu se koristiti do 2017. godine. Odloženo poresko sredstvo po osnovu gubitaka iz 2014 i 2015. godine nije priznato.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

	31. decembar 2016.	<i>U hiljadama EUR</i> 31. decembar 2015.
Gotovina u blagajni:		
- u EUR	1.610	1.838
- u stranoj valuti	847	481
Žiro račun:		
- u EUR	23.872	4.744
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	5.734	2.859
	32.063	9.922

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14 i 07/15), koja propisuje da banke izdvajaju obaveznu rezervu primjenom stope od:

- 9,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju, depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana i depoziti ugovoreni sa ročnošću preko 365 dana ukoliko ne postoji klauzula o nemogućnosti razoročenja prije ugovorom predviđenog roka,
- 8,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana, uz klauzulu o nemogućnosti razoročenja prije ugovorenog roka

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, odnosno 365 dana, a koji imaju klauzulu o mogućnosti razoročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine primjenjuje se stopa od 9,5%.

Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom propisanih stopa na prosječan iznos depozita u toku prethodnog nedjeljnog perioda, dva dana prije isteka perioda održavanja.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. U skladu sa Odlukom, 50% sredstava obavezne rezerve predstavlja kamatonosni dio i od koga Banka može 35% držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora. Na 15% ukupno izdvojenih sredstava obavezne rezerve banke, Centralna banka isplaćuje do osmog u mjesecu za prethodni mjesec naknadu obračunatu po stopi koja je jednaka EONIA (Euro OverNight Index Average) umanjena za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

14. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

	31. decembar 2016.	<i>U hiljadama EUR</i> 31. decembar 2015.
Korespodentni računi kod inostranih banaka	5.070	837
Namjenski depoziti kod banaka u inostranstvu	76	73
Namjenski depoziti kod domaćih banaka	10	
	5.156	910

Na dan 31. decembra 2016. godine, Banka ima otvoren korespodentni račun kod inostranih banaka: Raiffeisen Bank International AG, Komercijalne banke AD Beograd i Intesa SanPaolo banke DD Bosna i Hercegovina.

Namjenski depozit kod banaka u inostranstvu sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine iznosi USD 76 hiljada i odnosi se na depozit u Santander Banci SAD, uz godišnju kamatnu stopu od 0,25%, koji je položen za *Master Card settlement* račun.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Dospjeli krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	623	183
- privredna društva u državnom vlasništvu	34	-
- preduzetnici	2	-
- fizička lica	139	74
Kratkoročni krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	6.420	5.145
- nevladine organizacije	12	-
- preduzetnici	8	10
- fizička lica	746	624
-ostalo	190	70
Dugoročni krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	38.823	21.199
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	1.382	1.620
- nevladine organizacije	5	-
- preduzetnici	648	137
- fizička lica	27.215	16.050
	76.247	45.112
Kamatna potraživanja:		
- krediti	198	92
Vremenska razgraničenja:		
- kamata po kreditima	194	115
- naknade	(567)	(414)
	(175)	(207)
Ukupno	76.072	44.905
<i>Minus:</i>		
Ispravka vrijednosti kredita	(114)	(22)
Ispravka vrijednosti kamata	(11)	(3)
	(125)	(25)
Ukupno krediti i potraživanja od klijenata	75.947	44.880

Kratkoročni krediti privrednim društvima se najvećim dijelom odobravaju za obrtna sredstva i prekoračenja na računu, dok su dugoročni krediti odobreni na period od 12 do 120 mjeseci i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, građevinarstva i uslužne djelatnosti. Kratkoročni i dugoročni krediti privrednim društvima se najčešće odobravaju uz nominalnu kamatnu stopu u visini od 4,5% do 14% godišnje.

Kratkoročni krediti stanovništvu se odobravaju na period od mjesec dana do 12 mjeseci sa kamatnom stopom u rasponu od 7,75% do 18% na godišnjem nivou. Dugoročni krediti stanovništvu obuhvataju gotovinske kredite, kredite za stambenu izgradnju, adaptaciju stambenog i poslovnog prostora, finansiranje kupovine potrošnih dobara i ostale namjene, odobrene na period od 12 do 241 mjesec uz kamatnu stopu na godišnjem nivou, najčešće u rasponu od 5,75% do 18%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (Nastavak)

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfoliju obuhvata komitente sa sjedištem na području Crne Gore, Srbije, Bosne i Hercegovine, Sjedinjenih Američkih Država i Evropske unije.

Koncentracija kredita i potraživanja od klijenata po djelatnostima:

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Trgovina	14.319	8.830
Građevinarstvo	8.765	4.829
Usluge pružanja smještaja i ishrane	8.507	4.319
Prerađivačka industrija	3.596	2.647
Ostale uslužne djelatnosti	3.133	1.405
Snabdijevanje vodom	-	1.084
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1809	976
Zdravstvo i socijalna zaštita	1592	973
Saobraćaj i skladištenje	2040	870
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	691	668
Informisanje i komunikacija	1429	512
Poljoprivreda	471	361
Vadjenje rude i kamena	903	257
Državna uprava	174	195
Obrazovanje	221	191
Trgovina nekretninama	62	46
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	29	5
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	123	4
Stanovništvo	28.019	16.663
Kartice	190	70
	76.073	44.905

16. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

16.1. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja

Na dan 31. decembra 2016. godine stanje hartija od vrijednosti koje se drže do dospelja iznosi EUR 1.407 hiljada, čija je nominalna vrijednost EUR 1.400, i odnose se na kupovinu državnih zapisa sa rokom dospelja od 182 dana, koje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore. Ostatak od EUR 7 hiljada odnosi se na neamortizovani diskont državnih zapisa koji se drže do dospelja.

Zapisi su u cjelosti finansirani iz sredstava obavezne rezerve koje Banka drži kod Centralne Banke Crne Gore. U skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne Banke Crne Gore („Sl. list CG”, 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14 i 07/15), Banka može 35% kamatonosnog dijela obavezne rezerve držati u obliku državnih zapisa.

16.2. Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Na dan 31. decembra 2016. godine stanje hartija od vrijednosti koje su raspoložive za prodaju iznose EUR 2.601 se u cjelosti odnosi na državne obveznice i to:

- EUR 1.500 hiljada obveznica ISIN: MEGB16KA1PG4, nominalne vrijednosti EUR 1.500 hiljada, k.s. 4% p.a., kupljene na primarnoj emisiji po nominalnoj vrijednosti;
- EUR 1.000 hiljada obveznica ISIN: XS1377508996, nominalne vrijednosti EUR 1.000 hiljada, k.s. 5,75%, kupljene po tržišnoj vrijednosti od EUR 1.093 hiljada.

Ostatak vrijednosti od EUR 101 hiljada se odnosi na vrednovanje hartija po tržišnoj vrednosti i neamortizovani diskont.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima za 2016. godinu i 2015. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

	<i>U hiljadama EUR</i>		
	Građevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje, 1. januar 2015. godine	245	622	867
Povećanja	119	378	497
Otuđenja i rashodovanja	-	-	-
Stanje, 31. decembar 2015. godine	364	1.000	1.364
Povećanja	67	126	193
Stanje, 31. decembar 2016. godine	431	1.126	1.557
Ispravka vrijednosti			
Stanje, 1. januar 2015. godine	5	35	40
Amortizacija (napomena 10)	28	124	152
Otuđenja i rashodovanja	-	-	-
Stanje, 31. decembar 2015. godine	33	159	192
Amortizacija (napomena 10)	32	162	194
Stanje, 31. decembar 2016. godine	65	321	386
Sadašnja vrijednost:			
- 31. decembra 2016. godine	366	805	1.171
- 31. decembra 2015. godine	331	841	1.172

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

18. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje iz licenci i softvera. U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2016. godine i 2015. godine:

	2016.	<i>U hiljadama EUR</i> 2015.
Nabavna vrijednost		
Stanje, 1. januar	613	282
Povećanja	31	332
Otpis	-	-
Stanje, 31. decembra	644	614
Ispravka vrijednosti		
Stanje, 1. januar	118	15
Amortizacija (napomena 10)	131	103
Otpis	-	-
Stanje, 31. decembra	249	118
Neotpisana vrijednost na dan	395	496

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

19. OSTALA FINANSIJSKA I POSLOVNA POTRAŽIVANJA

a) Ostala finansijska potraživanja

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Dati avansi	39	47
Potraživanja od fondova za bolovanje	22	34
Ostalo	34	21
	95	102

b) Ostala poslovna potraživanja

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Unaprijed plaćeni troškovi	39	61
Ostalo	5	1
	44	62

20. DEPOZITI KLIJENATA I DEPOZITI BANAKA

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Depoziti po viđenju:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	15.690	6.734
- regulatorne agancije	63	-
- privredna društva u državnom vlasništvu	293	-
- preduzetnici	425	128
- neprofitne organizacije	75	120
- fizička lica	9.764	5.005
	26.310	11.987
Kratkoročni depoziti:		
- finansijske institucije	250	-
- regulatorne agancije	209	-
- privredna društva u državnom vlasništvu	3.900	-
- privredna društva u privatnom vlasništvu	5.755	6.739
- fizička lica	25.164	8.988
	35.278	15.727
Dugoročni depoziti:		
- finansijske institucije	530	-
- privredna društva u privatnom vlasništvu	1864	306
- osiguravajuća društva u privatnom vlasništvu		700
- fizička lica	19.162	11.589
	21.556	12.595
	83.144	40.309
Obaveze za kamate i ostala pasiva		
Fakturisana kamata: depoziti	-	-
Vremenska razgraničenja: depoziti	795	416
	795	416
	83.939	40.725

Na depozite po viđenju fizičkih lica ne obračunava se kamata. Za privredna društava, javne i druge organizacije se takođe ne obračunava kamata, ukoliko drugačije nije sa klijentom dogovoreno.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

20. DEPOZITI KLIJENATA I DEPOZITI BANAKA (Nastavak)

Kratkoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 2,5% do 5% godišnje, dok su dugoročni depoziti najčešće odobravani uz stopu od 3% do 5,4%.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti pravnih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0,5% do 3,5% godišnje.

21. POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
<i>Obaveze prema povezanim licima:</i>		
DEG	3.000	3.500
<i>Obaveze prema domaćim kreditorima:</i>		
<i>Investiciono Razvojni Fond</i>	12.945	5.029
<i>Obaveze prema inostranim kreditorima:</i>		
Global Microfinance Fund responsAbility -investicioni fond Luksemburg	10.000	3.000
	25.945	11.529
Obračunate kamate	155	92
Vremenska razgraničenja kamata i naknada po kreditima	(108)	(64)
	25.993	11.557

Banka na dan 31. decembar 2016. godine ima pozajmicu od njemačkog državnog razvojnog fonda DEG u iznosu od EUR 3.000 hiljada. Pozajmica u iznosu od EUR 3.500 je odobrena dana 15. novembra 2014. godine na period od 5 godina sa grejs periodom od 2 godine i sljedećim ugovorenim rokovima dospjeća:

- 15. novembar 2016. godine	- EUR 500 hiljada
- 15. maj 2017. godine	- EUR 500 hiljada
- 15. novembar 2017. godine	- EUR 500 hiljada
- 15. maj 2018. godine	- EUR 500 hiljada
- 15. novembar 2018. godine	- EUR 500 hiljada
- 15. maj 2019. godine	- EUR 500 hiljada
- 15. novembar 2019. godine	- EUR 500 hiljada

Pozajmica je odobrena uz varijabilnu kamatnu stopu od 6%+6M EURIBOR uz polugodišnje plaćanje kamate.

Na dan 31. decembra 2016. godine, Banka ima obaveze prema Investiciono razvojnom fondu u ukupnom iznosu od EUR 12.614 hiljada, a prema Vladi Crne Gore po projektu 1000+ ima obavezu u iznosu od EUR 331 hiljada.

Obaveze prema domaćim kreditorima odnose se na pozajmljena sredstva od Investiciono razvojnog fonda (IRF) koja se odobravaju Banci za finansiranje odobrenih projekata od strane IRF, pri čemu Banka zaračunava svoju maržu za preuzimanje kreditnog rizika i Vladi Crne Gore.

Ove obaveze na dan 31. decembar 2016. godine sastoje se od sljedećih kreditnih zaduženja prema IRF:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

21. POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA (Nastavak)

Odobreni iznos	Datum odobrenja	Datum dospijeća	Kamatna stopa	Stanje na 31. decembar 2016. godine
200	20.02.2015	28.02.2022	3,00%	152
259	31.08.2015	30.08.2025	2,50%	230
200	31.08.2015	31.08.2025	3,00%	178
50	30.09.2015	30.09.2020	2,50%	39
150	30.10.2015	30.10.2019	2,50%	142
96	13.11.2015	13.11.2025	2,50%	95
90	13.11.2015	30.11.2021	6,00%	89
1000	30.11.2015	30.05.2024	2,00%	1.000
260	30.11.2015	30.11.2020	3,00%	255
600	03.12.2015	03.12.2019	2,50%	600
495	09.03.2015	28.02.2023	3,50%	397
80	31.03.2015	31.03.2019	3,00%	47
350	31.03.2015	31.03.2023	2,50%	296
900	30.04.2015	30.04.2022	2,50%	806
85	02.06.2015	31.05.2021	2,50%	69
155	02.06.2015	31.05.2022	2,50%	131
160	27.08.2015	27.08.2020	2,50%	147
350	11.01.2016	11.01.2026	3,00%	350
400	30.05.2016	30.05.2020	1,50%	400
142	01.06.2016	30.05.2023	1,00%	142
480	31.05.2016	30.04.2026	1,00%	457
74	23.06.2016	23.06.2021	1,50%	67
326	23.06.2016	23.06.2021	1,50%	295
923	30.06.2016	30.06.2024	2,00%	878
315	09.08.2016	31.08.2026	1,50%	308
292	31.08.2016	30.08.2026	1,50%	283
61	04.02.2016	04.02.2021	2,00%	51
400	31.08.2016	30.08.2026	1,50%	386
500	31.10.2016	31.10.2024	1,50%	500
350	31.10.2016	31.10.2023	1,50%	350
535	24.11.2016	24.11.2021	1,00%	535
500	25.11.2016	25.11.2023	1,00%	500
100	29.11.2016	29.11.2020	1,50%	100
83	19.12.2016	19.12.2020	1,50%	82
900	27.12.2016	27.12.2021	15,00%	900
54	28.12.2016	30.11.2020	1,50%	54
89	04.02.2016	04.02.2021	1,50%	75
150	29.02.2016	29.02.2020	2,00%	150
20	01.03.2016	01.02.2020	2,00%	16
200	09.03.2016	09.03.2025	1,00%	200
185	18.03.2016	30.09.2022	1,00%	176
185	09.05.2016	09.05.2025	1,50%	185
500	30.12.2016	30.08.2023	1,00%	500
13.244				12.614

Obaveze prema Vladi Crne Gore – Projekat 1000+ :

				<i>U hiljadama EUR</i>
Odobreni iznos	Datum odobrenja	Datum dospijeća	Kamatna stopa	Stanje na 31. decembar 2016. godine
331	09.12.2016	09.12.2036	0,75%	331

Na dan 31. decembra 2016. godine, Banka ima obaveze prema investicionom fondu Global Microfinance Fund ResponsAbility iz Luksemburga za 4 pozajmice u ukupnom iznosu od EUR 2.000 hiljade koje su namijenjene za mikrofinansiranje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE**21. POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA (Nastavak)**

Sve 4 pozajmice odobrene su 24. jula 2015. godine na period od 2 godine. Ugovoreni rokovi dospijeća su sljedeći:

- 25. jul 2017. godine	-	EUR 467 hiljada
- 25. jul 2017. godine	-	EUR 1.067 hiljada
- 25. jul 2017. godine	-	EUR 200 hiljada
- 25. jul 2017. godine	-	EUR 267 hiljada

Ugovorena je fiksna kamatna stopa od 4,9% i kamata dospijeva na plaćanje polugodišnje.

Na dan 31. decembra 2016. godine, Banka ima obaveze prema investicionom fondu BlueOrchard Pool iz Luksemburga za 3 pozajmice u ukupnom iznosu od EUR 8.000 hiljada koje su namijenjene za mikrofinansiranje.

Ove 3 pozajmice odobrene su na period od 3 godine. Ugovoreni rokovi dospijeća su sljedeći:

- 12. maj 2019. godine	-	EUR 2.000 hiljade
- 18. jul 2019. godine	-	EUR 3.000 hiljade
- 01. dec. 2019. godine	-	EUR 3.000 hiljade

Za prve dvije pozajmice ugovorena je fiksna kamatna stopa od 4,5%, a za treću fiksna kamatna stopa od 4,3% dok kamata dospijeva na plaćanje polugodišnje.

22. OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	27	79
Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	1	25
Ukalkulisane obaveze	45	18
Rezervisanja za naknade zaposlenima za otpremnine	4	4
Ostale obaveze	300	16
	377	142

23. KAPITAL

Na dan 31. decembra 2016. godine akcijski kapital Banke čini 21.400 običnih akcija (31. decembra 2015. godine 16.400 običnih akcija), pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500.

Zakon o bankama („Sl. list CG”, br. 17/08, 44/10 i 40/11) definiše minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijednosti od EUR 5 miliona.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

23. KAPITAL (Nastavak)

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2016. godine i 31. decembra 2015. godine je sljedeća:

Ime i prezime/naziv kompanije	broj akcija	31.decembar 2016. godine	
		Iznos u hiljadama EUR	% učešća
Aleksandra Popovic (Aleksandra Popović, Andrej Perović, Katarina Perović, Milijan Mališ, Vinko Nikić, Jovana Popović, Svetozar Jovičević, Nenad Radulović, Norah Licet Becerra Farfan, Ivan Popivoda, Predrag Vušurović)	6.026	3.013	28,16%
DEG	6.003	3.002	28,06%
ZETAGRADNJA	4.243	2.122	19,83%
Božidar Vušurović	3.667	1.833	17,13%
Luka Nikčević	914	457	4,27%
Ivana Tatar-Radulović	421	211	1,97%
Ana Pejović	60	30	0,28%
Tanja Vidić	45	22	0,21%
Mirjana Kovačević	21	10	0,09%
	21.400	10.700	100,00%

Ime i prezime/naziv kompanije	broj akcija	31.decembar 2015. godine	
		Iznos u hiljadama EUR	% učešća
Aleksandra Popović	4.706	2.353	28,70%
/Perović Andrej/Perović Katarina	4.600	2.300	28,05%
DEG	2.706	1.353	16,50%
Zetogradnja d.o.o. Podgorica	2.050	1.025	12,50%
Božidar Vušurović	421	211	2,57%
Ivana Tatar Radulović	700	350	4,27%
Luka Nikčević	200	100	1,22%
Jovana Popović	328	164	2,00%
Vinko Nikić	200	100	1,22%
Milijan Mališ	109	54	0,66%
Nenad Radulović	90	45	0,55%
Svetozar Jovičević	88	44	0,54%
Predrag Vušurović	72	36	0,44%
Norah Licet Baccera Farfan	60	30	0,37%
Ana Pejović	45	22	0,27%
Tanja Vidić	16	8	0,10%
Mirjana Perendija	9	5	0,05%
Ivan Popivoda			
	16.400	8.200	100,00%

Akcionari Aleksandra Popović, Andrej Perović i Katarina Perović su 11. marta 2015. godine sklopili ugovor o udruživanju akcija i nosilac svih upravljačkih prava je akcionar Aleksandra Popović.

Rješenjem o utvrđivanju uspješnosti emisije akcija br. 02/12e-3/6 -15 od 3. aprila 2015. godine dokapitalizacija Banke je uspješno okončana 31. marta 2015. godine. Ovim rješenjem je Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore potvrdila uspješnost emisije akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 2.500 hiljada (5.000 akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500), što čini 100% odobrenog iznosa emisije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

23. KAPITAL (Nastavak)

Kako bi se podržao planirani rast Banke i obezbijedilo da sopstvena sredstva Banke budu iznad zakonski definisanog minimuma, Odbor direktora banke je na sjednici 15. decembra 2015. godine donio predlog odluke o novoj dokapitalizaciji banke u iznosu od EUR 2.500 hiljada koji je praćen odlukama Skupštine akcionara Banke o dokapitalizaciji Banke povećanjem akcijskog kapitala, i to dana 21. decembra 2015. godine na iznos EUR 1.000 hiljada, i dana 8. februara 2016. godine, na iznos od EUR 1.500 hiljada.

Rješenjem o utvrđivanju uspješnosti emisije akcija br. 02/12e-22/6-16 od 21. januara 2016. godine, Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore je potvrdila uspješnost emisije i prodaje akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 1.000 hiljada za gotovinu (2.000 akcija pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500), što čini 100% emisije.

Podaci o novoj emisiji akcija su registrovani kod Centralne Depozitarne Agencije 22. januara 2016. godine.

Rješenjem o utvrđivanju uspješnosti emisije akcija br. 02/12e-4/8-16 od 25.marta 2016. godine, Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore je potvrdila uspješnost emisije i prodaje akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 1.500 hiljada za gotovinu (3.000 akcija pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 500), što čini 100% emisije.

Podaci o novoj emisiji akcija su registrovani kod Centralne Depozitarne Agencije 28. marta 2016. godine.

Troškovi, neposredno povezani sa emisijom novih akcija, su priznati kao troškovi perioda u kome su nastali.

Vlasnička struktura Banke na dan 25. mart 2016. godine je sljedeća:

	<u>broj akcija</u>	<u>Iznos u hiljadama EUR</u>	<u>% učešća</u>
Aleksandra Popović (Aleksandra Popović, Andrej Perović, Katarina Perović, Miljan Mališ, Vinko Nikić, Jovana Popović, Svetozar Jovičević, Nenad Radulović, Norah Licet Becerra Farfan, Ivan Popivoda, Predrag Vušurović)	6.026	3.013	28,16%
DEG	6.003	3.002	28,05%
Zetogradnja d.o.o. Podgorica	4.243	2.122	19,83%
Božidar Vušurović	3.667	1.833	17,14%
Ivana Tatar-Radulović	421	211	1,97%
Tanja Vidić	45	22	0,21%
Mirjana Perendija	21	10	0,10%
Ana Pejović	60	30	0,28%
Luka Nikčević	914	457	4,27%
	21.400	10.700	100,00%

Akcionari Aleksandra Popović, Andrej Perović, Katarina Perović, Miljan Mališ, Vinko Nikić, Jovana Popović, Svetozar Jovičević, Nenad Radulović, Norah Licet Becerra Farfan, Ivan Popivoda, Predrag Vušurović su 21. marta 2016. godine sklopili aneks ugovora o udruživanju akcija i nosilac svih upravljačkih prava je akcionar Aleksandra Popović. U trenutku sklapanja aneksa ugovora učešće u vlasništvu navedenih akcionara je bilo 32,55%, a nakon upisa ove emisije je svedeno na 28,16%.

24. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama („Sl. list CG”, br. 17/08, 44/10 i 40/11) i propisima Centralne banke Crne Gore.

Koeficijent solventnosti Banke je na dan 31. decembra 2016. godine iznosio 12,86% (minimum 10%).

Na 31. decembar 2016. godine nivo sopstvenih sredstva Banke je iznad propisanog minimuma od EUR 5.000 hiljada i iznosi EUR 7.330 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

24. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG (Nastavak)

Usaglašenost sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, na dan 31. decembra 2016. godine je prikazana kao što slijedi:

	Propisani limit CBCG	Ostvareni pokazatelji poslovanja na dan 31. decembra 2016. godine
Koeficijent solventnosti Banke	min 10%	12,86%
Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	max 25%	19,90%
Zbir velikih izloženosti	max 800%	223%
Ukupna izloženost prema licima koja imaju kvalifikovano učešće u Banci	max 20%	2,05%
Ukupna izloženost prema licima povezanim sa Bankom	max 200%	16,11%
Ukupna izloženost prema zaposlenim licima u Banci	max 1%	1%
Koeficijent ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva	max 50%	7,12%
Koeficijent likvidnosti Banke	min 1%	4,38%

25. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	31.dec 2016.	<i>U hiljadama EUR</i> 31.dec 2015.
Rizična vanbilasna aktiva		
Neopozive obaveze za davanje kredita	2.047	1.305
Izdane garancije		
- Izdate plative garancije	2.398	1.995
- Izdate činidbene garancije	3.873	1.461
Ostala vanbilasna evidencija	8.318	4.761
Kolaterali po osnovu potraživanja	144.882	348.230

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13) potraživanja se iz bilansa Banke prenose u internu evidenciju ako banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

- 1) za neobezbijedeno potraživanje:
 - kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili
 - ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;
- 2) za obezbijedeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

U skladu sa važećom regulativom Banka na dan 31. decembar 2016. godine nema potraživanja koja su isknižena iz bilansne evidencije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

26. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Banka je usvojila Proceduru za transakcije sa povezanim licima.

Procedura podrazumjeva precizno definisanje:

- Nadležnosti za odlučivanje o transakcijama sa licima povezanim sa bankom
- Limite izloženosti prema licima povezanim sa bankom
- Vrste transakcija koje je moguće obavljati sa licima povezanim sa bankom

Lica povezana sa bankom su:

- članovi organa banke, akcionari, zaposleni u banci, kao i članovi njihove uže porodice (bračni drug i djeca);
- pravno lice u kojem lice koje ima kvalifikovano učešće u banci takođe ima kvalifikovano učešće;
- pravno lice u kojem jedno od lica iz al. 1 i 2 ove tačke ima značajan uticaj ili je lice iz alineje 1 ove tačke direktor ili član odbora direktora ili drugog odgovarajućeg organa tog pravnog lica,
- lice koje ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od najmanje 50% u pravnom licu koje ima kvalifikovano učešće u banci;

U pogledu vrste transakcije, nivoa izloženosti i lica povezanim sa bankom određene transakcije sa licima povezanim sa bankom mogu se svrstati u kategoriju manje značajnih transakcija sa licima povezanim sa bankom.

Po vrstama transakcije, manje značajnim smatraju se:

- Odobravanje gotovinskih kredita, potrošačkih kredita uključujući i minuse po TR i kreditne kartice, i kredita za rješavanje stambenog pitanja, fizičkim licima povezanim sa bankom
- Odobravanje kredita, garancija i akreditiva pravnim licima u skladu sa aktuelnom ponudom banke
- Prodaja ili kupovina aktive čija je vrijednost niža ili jednaka od 20.000 EUR
- Uzimanje depozita
- Plaćanje robe i usluga u vrijednosti nižoj ili jednakoj 10.000 EUR
- Uzimanje imovine u zakup, sa mjesečnom rentom nižom od 5.000 EUR

Prema visini izloženosti, manje značajnim smatraju se:

- Izloženosti prema zaposlenima u banci i članovima njihove uže porodice, čija je ukupna izloženost niža ili jednaka od 20.000 EUR;
- Izloženosti prema članovima odbora direktora, odbora za reviziju ili izvršnim direktorima, kao i članovima njihove uže porodice, čija je izloženost jednaka ili niža od 50.000 EUR;
- Izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom lica iz prethodne alineje/ili članova njihove uže porodice čija je ukupna izloženost niža ili jednaka 50.000 EUR;
- Izloženost prema akcionaru koji nemaju kvalifikovano učešće, uključujući i pravna lica koja su pod kontrolom tog akcionara i članove njegove uže porodice niža ili jednaka 50.000 EUR;

Prema vrsti povezanog lica, manje značajnim smatraju se transakcije sa:

- Zaposlenima
- Članovima uže porodice zaposlenih, članova organa banke i akcionar
- Akcionarima koji nemaju kvalifikovano učešće

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

26. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Potraživanja		
<i>Kredit:</i>		
- Triton d.o.o., Podgorica	-	18
- Truck Trade d.o.o., Podgorica	30	5
- Daily Press d.o.o., Podgorica	53	-
- krediti fizičkim licima akcionarima	157	157
Bankarske garancije:		
- LD Gradnja d.o.o. Podgorica	758	-
- Daily Press d.o.o., Podgorica	20	-
Ukupno potraživanja:	1.018	180
Obaveze		
<i>Avista depoziti:</i>		
- Boalsa d.o.o. Tivat	5	-
- For d.o.o.	7	-
- Natural Cake d.o.o.	2	-
- TV Vijesti	39	-
- LD Gradnja d.o.o. Podgorica	3	-
- LD Group d.o.o.	18	-
- Daily Press d.o.o., Podgorica	5	-
- Zetogradnja d.o.o.	439	350
- Triton d.o.o., Podgorica	-	2
- depoziti fizičkim licima povezanih sa Bankom	612	-
- depoziti fizičkim licima akcionarima	-	1.343
	1130	1695
<i>Obaveze po pozajmicama:</i>		
- DEG (napomena 20)	3.000	3.500
<i>Obaveze za kamatu:</i>		
- DEG (napomena 20)	22	26
<i>Vremenska razgraničenja (pozajmice):</i>		
- DEG (napomena 20)	(30)	(40)
Obaveze prema dobavljačima	9	2
Ukupno obaveze	4.131	5.183
Obaveze, neto	(3.113)	(5.003)

Ukupna izloženost prema zaposlenima u Lovćen Banci i prema njihovim povezanim pravnim i fizičkim licima i to po osnovu svih bilansnih i vanbilansnih izloženosti, tj. kredita, kreditnih kartica, garancija i dr. iznosi EUR 1,3 mil. (31. decembra 2015. godine: EUR 647 hiljada).

Ostvareni prihodi od kamata i naknada kod zaposlenih i njihovih povezanih lica su po osnovu navedenih izloženosti u iznosu od EUR 94 hilj. (2015: EUR 35 hiljada).

Zaposlenima se odobravaju kamate pod uslovima koji su isti kao za klijente fizička lica.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

26. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

Prihodi i rashodi nastali iz transakcija sa povezanim pravnim licima u toku 2016. godine i 2015. godine su sljedeći:

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
<i>Prihod od kamata:</i>		
- LD Gradnja d.o.o. Podgorica	8	-
- Daily Press d.o.o., Podgorica	7	-
- Zetogradnja d.o.o.	7	-
- kamate fizičkih lica akcionara	-	14
Ukupni prihodi	14	14
<i>Rashodi od kamata i naknada:</i>		
- DEG kamate (napomena 5b)	206	216
- DEG naknade (napomena 7b)	10	10
- kamate fizičkih lica akcionara	7	46
<i>Opšti troškovi:</i>		
Troškovi obezbjeđenja	179	124
Troškovi higijene	18	5
Troškovi zakupa	68	71
Razni troškovi	-	2
Ukupni rashodi	488	474
Neto rashodi	(474)	(460)

Naknade top menadžmentu i odboru direktora po osnovu bruto zarada i naknada u 2016. godini iznose EUR 406 hiljada (2015: EUR 383 hiljada).

27. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2016. godine nije bilo sudskih sporova koji se vode protiv Banke od strane pravnih i fizičkih lica. Banka na 31. decembar 2016. godine je po službenoj dužnosti pokrenula jedan ostavinski postupak u cilju naplate potraživanja.

28. OPERATIVNI LIZING

Ugovori o operativnom lizingu, sa ugovorenim periodom zakupa, odnose se na uzimanje u zakup poslovnih i stambenih prostora. Banka nema opciju da poslovni prostor uzet u zakup kupi po isteku perioda zakupa.

U toku 2016. godine, trošak zakupa je iznosio EUR 416 hiljada (2015. godina: EUR 326 hiljada).

Zakupi poslovnih prostora predstavljaju preuzete obaveze za period od 5 do 15 godina.

Preuzete obaveze po ugovorima o operativnom lizingu poslovnih prostora do datuma bilansa stanja koje nisu iskazane u finansijskim iskazima su sljedeće:

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
do 1 godine	428	390
od 1 do 5 godina	1.577	1.403
Preko 5 godina	1.762	1.806
	3.767	3.599

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

29. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem godišnje neto dobiti koja pripada vlasnicima običnih akcija sa ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija koje su bile u opticaju tokom perioda.

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Dobitak za godinu u hiljadama EUR	199	(1.760)
Prosečan ponderisani broj akcija	<u>20.900</u>	<u>15.150</u>
Dobitak/Gubitak po akciji u EUR	<u>9,5393</u>	<u>(116,2156)</u>

30. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

31. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembar 2016. godine i 2015. godine bili su:

	<u>31. decembar 2016.</u>	<u>31. decembar 2015.</u>
USD	0,9487	0,9152
CHF	0,9312	0,9247
GBP	1,168	1,3552

32. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon datuma bilansa stanja nije bilo događaja koji bi mogli imati uticaja na finansijsko stanje i rezultate poslovanja prikazane u finansijskim iskazima za godinu završenu na dan 31. decembra 2016. godine.

33. OPŠTI PODACI O BANCIMA

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG”, br. 15/12 i 18/13) opšti podaci o Bancima su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Lovćen banka AD, Podgorica;
 Adresa: Bulevar Džordža Vašingtona 56/I, 81000 Podgorica;
 Matični broj: 02829541
 Telefon/Fax: + 382 (0)20 205 410
 Adresa internet stranice: <http://www.lovcenbanka.me>
 Adresa elektronske pošte: office@lovcenbanka.me

Na dan 31. decembra 2016. godine Banku čini Centrala sa sjedištem u Podgorici i 8 filijala.

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka ima 82 zaposlena radnika (31. decembra 2015. godine: 79 zaposlenih radnika).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE**33. OPŠTI PODACI O BANCI (Nastavak)**

Žiro račun: 565-1-84.

Lovčen banka je, kao pravni sljedbenik, nastala promjenom registrovane djelatnosti i naziva "MFI Kontakt" koja je 3. decembra 2013. godine dostavila Centralnoj banci Crne Gore zahtjev za izdavanje dozvole za rad Lovčen banke AD, Podgorica.

Banka je upisana u Centralni registar Privrednog suda pod brojem 4-0009270/011.

Centralna banka Crne Gore je 28. maja 2014. godine izdala dozvolu za rad Banke.

Banka je počela sa radom 25. avgusta 2014. godine, a osnovali su je rezidenti i nerezidenti, zajedno sa njemačkim državnim fondom DEG-om (KfW grupa).

Banka se 22. jula 2016. godine obratila Centralnoj banci Crne Gore zahtjevom za izdavanje mišljenja po pitanju mogućnosti uspostavljanja profesionalne funkcije predsjednika odbora direktora u Lovčen banci. Centralna banka je: "mišljenja da takav angažman obezbjeđuje uslove za veću posvećenost predsjednika Odbora direktora ostvarivanju zakonom utvrđene upravljačke funkcije u banci, a što može samo pozitivno uticati na unapređenje efikasnosti i kvaliteta ostvarivanja tih funkcija u bankama" (Mišljenje broj: 03-6922-2/2016 od 26. jula 2016. godine). Odbor direktora Banke je donio Odluku o sazivanju IX (devete) vanredne Skupštine akcionara Banke (br.odluke: 02-XX/16 od 26. avgusta 2016. godine). Skupština akcionara Banke je na sjednici održanoj 07. oktobra 2016. godine donijela Odluku o izboru Predsjednika Odbora direktora na bazi profesionalnog angažovanja (odluka br. 01-IX-v/2 od 7. oktobra 2016. godine).

Dana 14.10.2016. godine Centralni registar privrednih subjekata donosi Rješenje broj: 4-0009270/024 kojim se registruje promjena podataka: Statuta od 07.10.2016, profesionalnog predsjednika Odbora direktora (Aleksandra Popović) i glavnog izvršnog direktora (Goran Knežević, Rješenje Guvernera Centralne banke Crne Gore broj: 03-9465/3-2016 od 11.10.2016. godine).

Guverner Centralne banke Crne Gore dana 26.12.2016. godine donosi Rješenje br. 03-11880-5/2016 kojim se izdaje odobrenje za izbor Draška Trninića za izvršnog direktora Lovčen banke AD Podgorica. Rješenjem Centralnog registra privrednih subjekata broj: 4-0009270/026 od 12.01.2017. godine registrovane su promjene za privredni subjekat Lovčen banka AD Podgorica i to: izvršnog direktora za poslovanje sa privredom i upravljanje sredstvima (Vinko Nikić) i izvršnog direktora za retail sa mrežom filijala i ekspozitura (Draško Trninić).

Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora:

Funkcija	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik Odbora direktora na bazi profesionalnog angažovanja	Aleksandra Popović	1.12.1966	Crna Gora	Bulevar Revolucije 50/4, 81000 Podgorica
2. član	Andreas Zeisler	13.1.1959	Njemačka	Judenpfad 59B, 50996 Koln
3. član	Farfan Becerra Norah Licet	11.4.1961	Njemačka	Barenstrasse12, 60316 Frankfurt
4. član	Blagota Radović	25.9.1958	Crna Gora	Slobode 59, 81000 Podgorica
5. član	Mirjana Perendija	22.9.1955	Srbija	Rige od Fere 15, 11000 Beograd
6. član	Klaus Glaubitt	16.9.1944	Njemačka	Rodheimer Strasse 7, 61273 Wehrheim
7. član	Ernst Welteke	21.8.1942	Njemačka	Jamin Strasse 2b, 61476 Kronberg im Taunus
Glavni izvršni direktor	Goran Knežević	10.12.1963	Crna Gora	Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 54, Podgorica

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

33. OPŠTI PODACI O BANCI (Nastavak)

Tijela Odbora direktora

Odbor za reviziju:

Dr Milenko Popović, predsjednik

Mr Ljubiša Krgović, član

Nikola Kaluđerović, član

Odbor za reviziju, u skladu sa Zakonom i Statutom banke, priprema prijedloge, mišljenja i stavove iz svog djelokruga rada, definisanog Zakonom o bankama i Statutom Banke, za odlučivanje odbora direktora o tim pitanjima. Način rada i izvještavanja Odbora direktora definisan je poslovnikom o radu ovog tijela.

U skladu sa Zakonom o bankama i Statutom Banke, Odbor direktora je formirao i dva stalna, savjetodavna, tijela:

1) Komitet za upravljanje kreditnim rizikom koji predlaže Odboru direktora donošenje odluka o odobravanju kredita u skladu sa limitima pojedinačne izloženosti ili grupe povezanih izloženosti utvrđenih politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom Lovćen banke AD.

Članovi CRMC-a su:

Norah Licet Becerra Farfan, predsjednik

Blagota Radović, član

Goran Knežević, član

Vinko Nikić, član

Nikola Vasilić, član

2) Komitet za upravljanje aktivnom i pasivom radi praćenja izloženosti banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki i predlaganja mjera Odboru direktora za upravljanje rizikom likvidnosti.

Članovi ALCO-a su:

Glavni izvršni direktor

Izvršni direktor za poslovanje sa privredom i upravljanje sredstvima

Izvršni direktor za retail s mrežom filijala i ekspozitura

Direktor sektora likvidnosti

Direktor sektora upravljanja rizicima

Direktor sektora za računovodstvo i finansije

Način rada i izvještavanja Odbora direktora ovih tijela definisani su poslovnima o radu ovih tijela.

Tijela izvršnog menadžmenta

Kreditni odbor

Na osnovu člana 37 stav 4 Statuta Lovćen banke AD izvršni direktori Banke formirali kreditni odbor banke koji je nadležan da odlučuje o odobravanju kredita pravnim i fizičkim licima i donošenje odluka o drugim transakcijama, u skladu sa Statutom i Limitima transakcija iz nadležnosti izvršnih direktora, odnosno Kreditnog odbora Lovćen banke AD (odluka Odbora direktora broj X-12 od 20.10.2015. godine, odnosno 02-XXIII/9 od 22.11.2016. godine)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016. GODINE

33. OPŠTI PODACI O BANCI (Nastavak)

Deset najvećih akcionara na 31. decembar 2016. godine:

Ime i prezime/naziv kompanije	Adresa prebivališta/poslovna adresa (mjesto ulica i broj)	broj akcija	procentualno učešće
Aleksandra Popović /Perović Andrej/Perović Katarina/Nikić Vinko/Mališ Milijan/Popović Jovana/Vušurović Predrag/Radulović Nenad/Becerra Farfan Norah Licet/Jovičević Svetozar/Popivoda Ivan/	Crna Gora, Podgorica, Bulevar Revolucije 50/4	6.026	28,16%
DEG	Njemačka, Keln, Kammergasse	6.003	28,05%
Zetogradnja doo Podgorica	Crna Gora, Podgorica, V Proleterske bb	4.243	19,83%
Božidar Vušurović	Crna Gora, Berane, Mojsije Zecevic 22	3.667	17,14%
Luka Gavrića Nikčević	Crna Gora, Nikšić, Krsta Kostića bb	914	4,27%
Ivana Tatar Radulović	Crna Gora, Podgorica, Jovana Tomasevica 11	421	1,97%
Ana Pejović	Crna Gora, Podgorica, Ivana Vujoševića	60	0,28%
Tanja Vidić	Crna Gora, Podgorica, Serdara Jola Piletića Srbija, Beograd, Rige od	45	0,21%
Mirjana Perendija	Fere	21	0,10%
		21.400	100,00%

Revizorska kuća koja je izvršila reviziju finansijskih iskaza za 2016. godinu: BDO d.o.o. Podgorica, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 120, 81000 Podgorica, Crna Gora.

Knjigovodstvena vrijednost akcija na dan 31. decembar 2016. i 2015. godine iznosi EUR 500.

Gubitak po akciji na dan 31. decembar 2015. godine i 31. decembar 2014. godine, je EUR 116,2156 i EUR 128,0055 respektivno, dok na dan 31. Decembar 2016. godine dobitak po akciji iznosi EUR 9,5393.

Isplate dividende u 2016, 2015. i 2014. godini nije bilo.

Podgorica, 30. mart 2017. godine

Goran Knežević
Glavni izvršni direktor

Marijana Ščekić
Direktor sektora finansija i računovodstva

BDO d.o.o. Podgorica

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 120

81000 Podgorica

Montenegro

Tel: +382 20 228 449

Fax: +382 20 228 449

www.bdo.co.me

BDO d.o.o. Podgorica, privredno društvo osnovano u Crnoj Gori, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Velikoj Britaniji i dio je međunarodne BDO mreže firmi članica.

BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Podgorica, a limited liability company incorporated in Montenegro, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

